

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
RIB inzake inzage in verslagen
Wmo-participatietraject
BEHANDELD DOOR
MHW (Michiel) Hartholt

DATUM
17 juni 2024
Verz.: 18-06-2024
TELEFOONNUMMER
043 35

BIJLAGEN
1
ONZE REFERENTIE
2024.02107

E-MAILADRES
Michiel.Hartholt@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Op 11 oktober 2023 heeft de SP-fractie [aanvullende schriftelijke vragen](#) gesteld aan het college inzake het Wmo-beleidsplan. Meer specifiek betrof het een voorstel om inzage te krijgen in verslagen rondom het Wmo-participatietraject. Het voorstel luidde als volgt: *“U maakt een lijst van alle relevante stukken. Geef elk stuk een duidelijk titel, geef aan met wie en waarover werd gesproken, en geef daarvan een korte samenvatting. Beschrijf kort de afspraken en de conclusies. Als we die samengestelde lijst daarna hebben doorgenomen, kunnen we gericht vragen naar meer informatie. Vooral die informatie die we nodig hebben in de voorbereiding van de raadsvergadering rond het uitvoeringsplan WMO later die later dit jaar zal plaatsvinden.”*

Omdat een dergelijk voorstel zeer arbeidsintensief is en een compleet overzicht moeilijk is te garanderen door de veelheid van verslagen - niet alleen van de zes gemeenten (Maastricht-Heuvelland), maar ook van de zes adviesraden (Maastricht-Heuvelland) en de gecontracteerde Wmo-aanbieders, is er overleg geweest tussen de gemeente, de griffie en de SP-fractie hoe aan dit voorstel tegemoet kon worden gekomen. Dit heeft geleid tot de afspraak waarbij de SP-fractie is uitgenodigd voor een gesprek met ambtenaren om samen naar de informatiebehoefte te kijken. Ter voorbereiding op dit gesprek is er ambtelijk een eerste inventarisatie gemaakt van mogelijk relevante verslagen.

Op 17 januari 2024 heeft vervolgens het ambtelijke gesprek met de SP-fractie plaats gevonden waarbij de aanwezigen mee zijn genomen in de totstandkoming van het Wmo-beleidsplan en meer achtergrond hebben verkregen over het participatietraject dat is gelopen, alsmede is er vooruitgekeken naar het Uitvoeringsplan Wmo dat op dat moment in voorbereiding was. Resumerend is er [afgesproken](#) dat er een *procesbeschrijving* van de totstandkoming van het Wmo beleidsplan zal worden opgesteld

DATUM
17 juni 2024

die aan de gehele raad wordt aangeboden. Dit beschrijvend document zal - waar nodig - worden aangevuld met relevante bijlages die dienen als achtergrondinformatie. Deze informatie zal ondersteunend zijn aan de raadsstukken inzake het Uitvoeringsplan Wmo en zal tegelijkertijd worden aangeboden.

Om het traject volledig weer te geven, is aanvullend op bovenstaand verzoek een procesbeschrijving toegevoegd van de totstandkoming van het lokale beleids- en uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht 2024-2026.

Procesbeschrijving regionaal beleidsplan

Hieronder treft u een overzicht aan van de diverse processtappen (op hoofdlijnen) die genomen zijn om te komen tot het regionaal beleidsplan.

Algemeen

Het regionaal beleidsplan is een coproductie van de zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland. Iedere gemeente heeft ingestemd met het leveren van dezelfde omvang aan beleidscapaciteit. Daarnaast is er gezamenlijk zorggedragen voor een onafhankelijke procesregisseur en administratieve ondersteuning. Onze belangrijkste gesprekspartner in dit traject betrof de regionale adviesraden Sociaal Domein. Uit onderstaand overzicht kunt u afleiden dat wij ruim de tijd hebben geboden om met hen in gesprek te zijn (de periode tussen formele adviesaanvraag en definitief advies bedroeg 22 weken).

Gemeenten hebben daarnaast ook gebruik gemaakt van informatie uit andere trajecten waarop recent participatie had plaatsgevonden. Voor Maastricht is dit bijvoorbeeld de [Sociale Visie 2040](#) en het [Uitvoeringsplan Duurzaam Sociaal Domein 2021-2022](#). Gezien de korte periode tussen vaststelling van deze genoemde documenten en het opstellen van het beleidsplan, zijn wij van mening dat die participatieve inbreng in die trajecten ook van toepassing was op het beleidsplan.

Verder heeft de beleidsgroep gebruik gemaakt van diverse openbare (lokale) rapporten en onderzoeken, zoals bijvoorbeeld:

- de [jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken Wmo per gemeente](#)
- [de bevindingen van de visitatiecommissie VNG](#)
- [Kamerbrief over de toekomst van de Wmo](#),

DATUM
17 juni 2024

- [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#)
- [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#)
- [Programma Wonen-ondersteuning-zorg voor ouderen \(VWS\)](#),
- [Regiobeeld Zuid-Limburg 2023](#),
- etc.

Wij willen opmerken dat niet alles dat van invloed is op een beleidsstuk is vast te leggen in verslagen of andere documenten. Overleggen vinden ook plaats op informele wijze en/of buiten een structuur waarin genotuleerd wordt. En medewerkers hebben dagelijks gesprekken met vele partners en inwoners. De afdrank daarvan wordt ook meegenomen bij het (mee)schrijven aan een dergelijk beleidsdocument.

Processtappen

Datum	Activiteit	Bijlage
Q1-2022	Opdrachtformulering door de regionale directiegroep en het regionaal portefeuillehoudersoverleg. Tevens faciliteren bemensing per gemeente en ondersteuning.	
11 april 2022	Benoeming onafhankelijke procesregisseur regionaal beleidsplan + secretariële ondersteuning	
18 mei 2022	Ambtelijke kick-off regionale beleidsgroep bestaande uit 6 beleidsmedewerkers (1 per gemeente), de procesregisseur en administratieve ondersteuning	
19 mei t/m 7 september 2022	De regionale beleidsgroep werkt aan het concept- beleidsplan. Daarbij wordt frequent afgestemd binnen de eigen gemeenten.	
28 juli 2022	Uitnodiging verstuurd door portefeuillehouders aan regionale adviesraden t.b.v. informatiebijeenkomst inspraakversie beleidsplan	
27 september 2022	Collegebesluit inzake vrijgeven concept-versie beleidsplan voor advies en inspraak	
28 september 2022	Bijeenkomst met regionale adviesraden Sociaal Domein waarin de inspraakversie van het beleidsplan ambtelijk wordt toegelicht.	1
28 september 2022	Formeel adviesverzoek colleges aan regionale adviesraden. In Maastricht betreft dit de ASM, CIMM, Jongr en IASD.	
28 september t/m 9 november 2022	Brede oproep aan de stad via Thuis in Maastricht, Facebook en nieuwsbrief gemeente Maastricht om inspraak te leveren op het concept-beleidsplan. Regiogemeenten gebruiken hiertoe eigen lokale gremia.	2

Raadsinformatiebrieven

DATUM
17 juni 2024

28 september 2022	Aan onze belangrijkste partners (stakeholders in het Sociaal Domein) is een conceptversie van het beleidsplan toegestuurd.	
7 november 2022	Regionale adviesraden Sociaal Domein brengen tussentijds advies uit op conceptversie beleidsplan	3
29 november 2022	Dialogsessie met regionale adviesraden Sociaal Domein om het tussentijds advies te bespreken.	4
9 december 2022	Regionale adviesraden sturen een aanvulling op het tussentijds advies.	5
30 januari 2023	Tweede dialogsessie Adviesraden Sociaal Domein waarin het tweede tussentijds advies wordt besproken + de lijn van het concept waarover de colleges in februari 2023 willen besluiten.	
14 februari 2023	Besluitvorming colleges over het definitieve concept-beleidsplan dat vervolgens aan de raden ter vaststelling wordt voorgelegd. Ook de regionale adviesraden ontvangen het definitieve concept beleidsplan.	
begin maart 2023	Een aantal regionale adviesraden, waaronder de IASD, brengt definitief advies uit op het definitieve concept beleidsplan. Dit advies + de reactie van het college worden meegewogen in de raadsbehandeling.	6
4 april 2023	Domeinvergadering Maastricht	
25 april 2023	Raadsbesluit Maastricht over het regionaal beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht-Heuvelland 2023-2026 Tevens wordt de Motie SP - Uitvoeringsplan Wmo als raadsvoorstel naar de raad aangenomen. N.B. in de regiogemeenten heeft besluitvorming eveneens in april plaatsgevonden met uitzondering van Gulpen-Wittem (25 mei)	
Maart 2023 t/m februari 2024	Schriftelijke en technische vragen Maastrichtse raad in dit traject inclusief reactie college: <ul style="list-style-type: none">• 13 maart 2023: Schriftelijke vragen SP - advies nr.32 van de integrale Adviesraad Sociaal Domein ⇒ reactie college• 13 maart 2023: Technische vragen van de SP inzake betrokkenheid van de raad bij het regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 + reactie college.• 14 april 2023: Schriftelijke vervolgvragen SP – Beleidsplan WMO Maastricht-Heuvelland 2023 - 2026 ⇒ Reactie college• 9 mei 2023: Aanvullende schriftelijke vragen SP - Regionaal Beleidsplan Wmo ⇒ Reactie college	

DATUM
17 juni 2024

- [20 juni 2023: Aanvullende schriftelijke vragen SP - Regionaal Beleidsplan Wmo](#)
⇒ [Reactie college](#)
- [11 oktober 2023: Aanvullende schriftelijke vragen SP inzake inzage in verslagen WMO-participatietraject](#)
=> [Reactie college](#)
- [21 februari 2024: Technische vragen - SP - Adviesraad en participatie + reactie college](#)

Procesbeschrijving lokaal beleids- en uitvoeringsplan

Hieronder treft u een overzicht aan van de diverse processtappen (op hoofdlijnen) die genomen zijn om te komen tot het lokaal beleids- en uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht 2024-2026.

Algemeen

Na besluitvorming in iedere gemeente over het regionaal beleidsplan hebben de 6 portefeuillehouders keuzes gemaakt ten aanzien van het vervolgtraject. Uitkomst hiervan is dat iedere gemeente zelfstandig het proces en inhoud bepaalde om te komen tot een lokaal uitvoeringsplan. Dit mede ingegeven door de situatie dat dit uitvoeringsplan in 4 gemeenten een bevoegdheid is van het college en in 2 gemeenten een raadsbesluit betreft (Maastricht en Vaals). Wel zijn door de regionale portefeuillehouders afspraken gemaakt over de thema's waarop men regionaal wil blijven samenwerken tijdens de looptijd van het beleidsplan.

Opnieuw hebben wij in dit proces nauw samengewerkt met de adviesraad (in de tussentijd getransformeerd naar de Onafhankelijke Adviesraad Maastricht). Daarnaast hebben wij goed gekeken naar initiatieven waarmee onze lokale partners gestart zijn en waarbij wij aansluiting willen realiseren. Het gaat hier bijvoorbeeld om:

- [Onderzoek ZIO](#) in Amby en Malberg,
- [Deltaplan "Wonen, Welzijn en \(minder\) Zorg in de buurt"](#)
- [PlusWIJken](#)
- [Academie voor Patiënt en Mantelzorger](#)

Etc.

DATUM
17 juni 2024

Het oorspronkelijke tijdpad om tot besluitvorming te komen over het beleids- en uitvoeringsplan richtte zich op het eerste kwartaal van 2024. Na het vertrek van wethouder Anita Bastiaans per 1 december 2023 is besloten om dit belangrijke proces op te pakken met haar opvolger. Daarmee is besluitvorming verschoven naar het tweede kwartaal van 2024.

Processtappen

Datum	Activiteit	Bijlage
23 augustus 2023	Advies van de Onafhankelijke Adviesraad Maastricht over het op te stellen uitvoeringsplan Wmo. Hierop is de volgende reactie vanuit het college gegeven.	
Oktober 2023	Opdrachtformulering door de regionale directiegroep en het regionaal portefeuillehoudersoverleg. Daarbij een standpunt innemen op de regionale samenwerking op basis van het regionaal beleidsplan.	7
November 2023 t/m februari 2024	Vorbereiding beleids- en uitvoeringsplan (dossierstudie, analyses lokale situatie, etc.)	
Maart 2024	Schrijven aan eerste opzet concept-beleids- en uitvoeringsplan ten behoeve van sonderen domeinvergadering Sociaal en Onafhankelijke Adviesraad Maastricht	
20 maart 2024	Overleg Onafhankelijke Adviesraad Maastricht over beleids- en uitvoeringsplan 'in wording'	
2 april 2024	Presentatie ten behoeve van sonderen beleids- en uitvoeringsplan 'in wording' in Domeinvergadering Sociaal.	
April t/m half mei 2024	Afronding concept-beleids- en uitvoeringsplan ten behoeve van besluitvorming raad.	
21 mei 2024	Collegebesluit en doorleiden concept richting domeinvergadering Sociaal	
23 mei 2024	Overleg Onafhankelijke Adviesraad Maastricht over concept beleids- en uitvoeringsplan. Daarbij tevens ingegaan op hun rol in het vervolg. De adviesraad heeft het voornemen geuit om in te spreken op dit concept in de domeinvergadering.	
4 juni 2024	Domeinvergadering Sociaal	
18 juni 2024	Raadsbesluit over het beleids- en uitvoeringsplan. Behandeling van de CDA-motie 'Het ondersteunen van mantelzorgers'	

Raadsinformatiebrief

DATUM
17 juni 2024

Bijlagen

Hieronder zijn de volgende bijlagen opgenomen waarnaar in bovenstaande processtappen wordt gerefereerd.

BIJLAGE 1: Presentatie concept-beleidsplan aan regionale Adviesraden Sociaal Domein

BIJLAGE 2: Publicatie THUIS IN MAASTRICHT beleidsplan MO 2023-2026

BIJLAGE 3: Tussentijds advies regionale Adviesraden SD 7 november 2022

BIJLAGE 4: Verslag dialoogsessie Adviesraden SD 29 november 2022

BIJLAGE 5: Input Adviesraden MH op Concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 d.d.
9 december 2022

BIJLAGE 6: Totaal adviezen ASD Maastricht-Heuvelland maart 2023

BIJLAGE 7: Regionale paragraaf Uitvoeringsplan 31 oktober 2023

Hoogachtend,

Jeroen Hoenderkamp,
Wethouder WMO, Welzijn, Inburgering en Coördinatie Sociaal Domein

BIJLAGE 1: presentatie concept beleidsplan aan regionale Adviesraden Sociaal Domein

Sociaal Domein | Maastricht - Heuvelland

Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland

“Investeren in veerkracht van inwoners maakt de samenleving sterker”

Adviesraden Sociaal Domein in Maastricht-Heuvelland | 28 September 2022

Agenda

- 19.00 uur: Welkomswoord
- 19.05 uur: Voorstelronde
- 19.15 uur: Presentatie concept beleidsplan
- 20.00 uur Pauze
- 20.10 uur Vragenronde
- 20.45 uur Afronding

Inleiding

- Aanleiding en voortraject
- Waar staan we nu?
- Ontwikkelingen
- Gewenste verschuiving

Missie en Visie 2023-2026

Missie

In de regio Maastricht-Heuvelland **werken wij samen** met inwoners, vrijwilligersorganisaties, verenigingen, professionele welzijnsinstellingen en zorgaanbieders. Daarbij zetten we ons samen in op het verschuiven van de focus op maatwerkondersteuning naar basisondersteuning, met als doel: **gezonde en veerkrachtige inwoners**. We geven de samenwerking vorm aan de hand van vier leidende principes die helpen om het beoogde effect te bereiken:

- **Normaliseren** (van de hulpvraag: niet medicaliseren)
- **Sterke samenleving** (niet te snel terugvallen op de overheid)
- **Doelmatig** (verstrekken van gemeentelijke voorzieningen)
- **Betaalbaar** (voor inwoners en gemeenten)

Missie en Visie 2023-2026

Visie

Wij zijn een krachtige inclusieve regio met een sterke sociale basis, waar inwoners veilig en gezond kunnen wonen. Inwoners zorgen voor elkaar en kijken naar elkaar om. Hun veerkracht en inzet staan centraal. Inwoners die het desondanks niet redden, kunnen rekenen op ondersteuning door de gemeente. Daarbij streven we naar het tijdig bieden van de juiste en betaalbare hulp en ondersteuning op de juiste plek. Zo streven we samen naar een duurzaam sociaal domein.

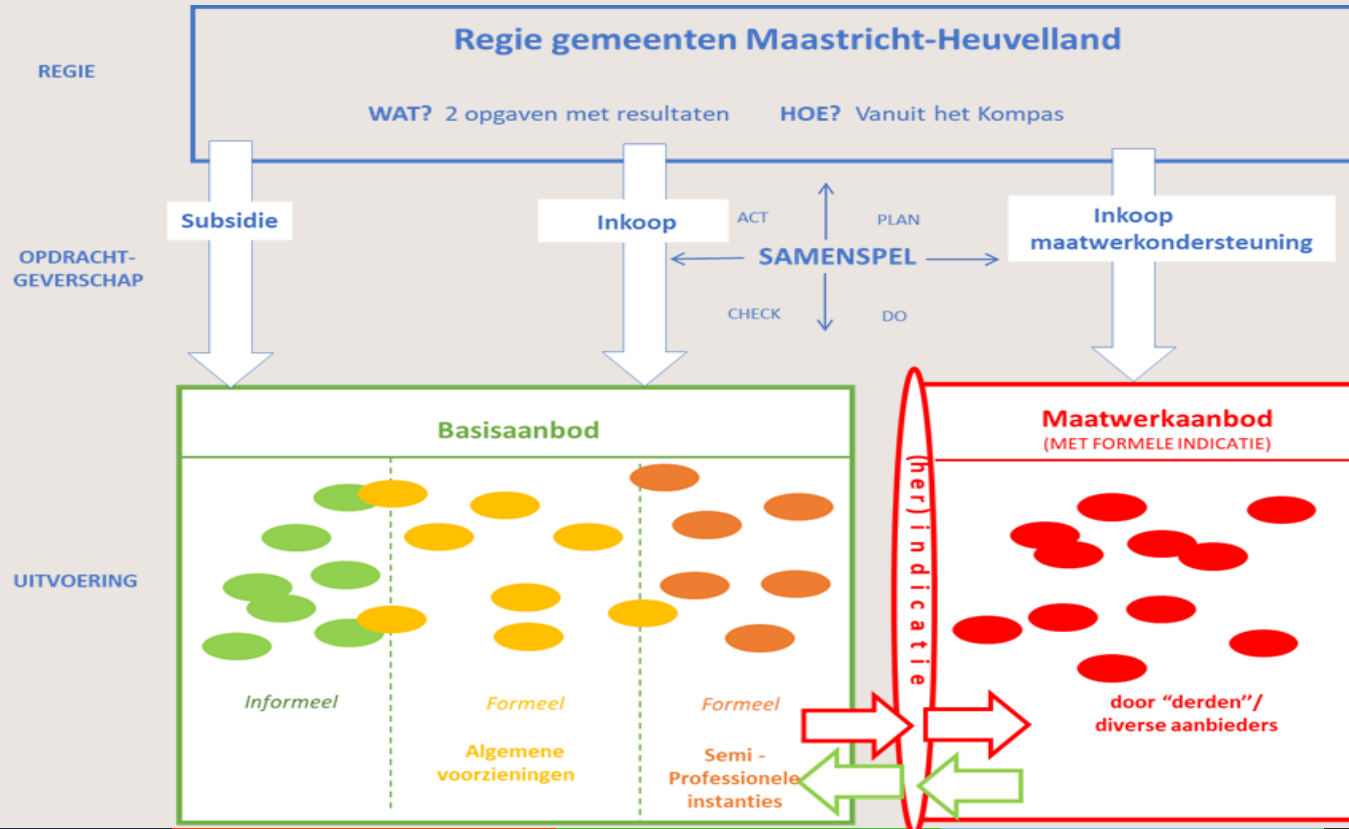
Kompas

5 resultaten

- De 5 genoemde resultaten staan!
- De opgenomen acties (hoe?) per resultaat zijn indicatief. De nadere uitwerking verschilt per gemeente en is afhankelijk van de lokale IST-situatie en de ambities.
- Uitvoering vindt plaats binnen de afgesproken financiële kaders per gemeente.
- Aan de adviesraden Sociaal Domein wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan de uitvoering van dit beleidsplan.

Inrichting zorglandschap

Beoogd resultaat 1

Meer (burger)initiatieven en daarmee een groeiend basisaanbod

Beoogd resultaat 2

Een breder formeel basisaanbod op basis van de behoeften van inwoners per wijk

Beoogd resultaat 3

Minder maatwerkvoorzieningen, omdat inwoners die minder nodig hebben en omdat er meer basisvoorzieningen zijn

Beoogd resultaat 4

Samen met onze ketenpartners zorgen we voor een toekomstbestendig partnerschap

Beoogd resultaat 5

Betaalbare Wmo-voorzieningen binnen de gemeentelijke begroting

Tijdpad

Besluitvorming college; vrijgeven concept voor inspraak en advisering	27-09-2022
Formele inspraaktermijn	28-09-2022 tot en met 09-11-2022
Bijeenkomst afvaardiging adviesraden Sociaal Domein in de regio	28-09-2022
Verwerken inspraakreacties en adviezen en opstellen geëvalueerd beleidsplan	November/december
Besluitvorming college over definitief concept	December/januari 2023
Besluitvorming gemeenteraad	Q1 2023

Bedankt voor uw aandacht

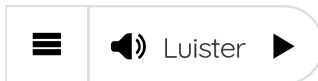
Pauze en daarna ruimte voor uw vragen

BIJLAGE 2: Publicatie THUIS IN MAASTRICHT beleidsplan MO
2023-2026

Nieuw beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023- 2026 Maastricht- Heuvelland

[Home](#) (↗)

Vanaf 28 september 2022 kun je jouw mening geven over het nieuwe beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland.

Waar gaat het beleidsplan over?

Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning van inwoners. We helpen jou als je hulp nodig hebt. Het belangrijkste doel van de Wmo 2015 is dat je zo lang mogelijk kunt blijven deelnemen aan het dagelijks leven en thuis kunt blijven wonen. Gemeenten beschrijven in een beleidsplan hoe ze hiervoor willen zorgen.

In het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland gaan we verder op de ingeslagen weg. In dit plan staan de opdrachten die we de komende jaren samen met andere gemeenten en partners in de regio hebben en de resultaten die we willen behalen.

We zetten steviger in op oplossingen uit het basisaanbod. Met basisaanbod bedoelen we alle algemene voorzieningen waar inwoners van Maastricht-Heuvelland zonder indicatie gebruik van kunnen maken. Je hebt dus geen bewijs nodig dat je bepaalde zorg nodig hebt. Denk aan voorzieningen als een ontmoetingsruimte voor mensen die eenzaam zijn of een boodschappendienst.

We doen ook meer beroep op wat inwoners zelf kunnen. Zo willen we de hulp beschikbaar en betaalbaar houden voor kwetsbare inwoners die niet zonder die hulp kunnen.

Beleidsplan in het kort

Gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland zetten zich sterk in voor inwoners die zichzelf kunnen redden en sterk genoeg, veerkrachtig zijn. Daarnaast zetten we stevig in op een goede samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners, welzijnsinstellingen en zorgaanbieders. Dat legden we eerder ook al vast in onze Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022. Het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland is hier een vervolg op. We willen veel bereiken en dat lukt niet in 4 tot 8 jaar. Daar hebben we meer tijd voor nodig. In dit nieuwe beleidsplan lichten we toe hoe we de komende jaren verdergaan om onze doelen te bereiken.

Positieve gezondheid is de basis voor ons nieuwe beleid. In het beleidsplan krijg je hier meer informatie over. We beschrijven in het plan ook hoe we dingen op hoofdlijnen willen doen. Zo houden gemeenten ruimte om zelf aan te geven waar ze nadruk op willen leggen. We willen 5 doelen bereiken.

- 1 Inwoners komen meer zelf met ideeën en plannen om anderen te helpen. Zo groeit het informele basisaanbod. Informeel betekent hier de voorzieningen die niet-professionele externe partijen aanbieden die geen of minimaal subsidie krijgen.
- 2 Een breder formeel basisaanbod op basis van de behoeften van inwoners per wijk. Met formeel bedoelen we voorzieningen die professionele externe partijen aanbieden in het basisaanbod.
- 3 Minder maatwerkvoorzieningen, omdat inwoners die minder nodig hebben en omdat er meer basisaanbod is.
- 4 Samen met onze partners werken we aan een relatie die lang kan blijven bestaan.
- 5 Betaalbare hulp binnen de gemeentelijke begroting.

Jouw mening telt!

Je kunt van 28 september tot en met 9 november 2022 reageren op het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland.

Lees het beleidsplan

(<https://www.maastrichtbeleid.nl/beleidsinformatie/Beleidsinformatie/2022/Beleidsplan%202026%20Maastricht-Heuvelland>)

Stuur een e-mail naar post@maastricht.nl (*mailto:post@maastricht.nl*) onder vermelding van ‘inspraak beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning’. Geef duidelijk aan waar je op reageert en op welke pagina dat staat in het plan. Zet in de mail ook je naam, adres en e-mailadres. Zo kunnen wij je ook laten weten wat er gebeurt met je reactie.

Hoe verder?

We verzamelen alle reacties uit Maastricht en het Heuvelland op 1 plek. Vervolgens kijken we of het beleidsplan aangepast moet worden. Als je reactie vooral gaat over de zorg in de eigen gemeente, dan bekijkt jouw gemeente hoe je reactie past in de lokale vertaling van het beleidsplan.

Daarna maken we een voorstel voor de gemeenteraden en vragen we om het beleidsplan vast te stellen. In dat voorstel beschrijven we wat er aan het beleidsplan is veranderd op basis van alle reacties. We verwachten dat de gemeenteraden in de 1e 3 maanden van 2023 een besluit neemt over het beleidsplan.

Contact

Thuis in Maastricht is een initiatief van de gemeente Maastricht. Heb je een vraag of opmerking?

Stuur ons een e-mail

(<mailto:post@maastricht.nl>)

Nieuwsbrief

Meld je nu aan voor de wekelijkse e-mail nieuwsbrief voor inwoners van Maastricht.

BIJLAGE 3: Tussentijds advies regionale Adviesraden SD 7
november 2022

Aan: het college van Burgemeester en wethouders
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Datum:
07-11-2022

Briefnummer:
ASD-221107

Behandeld door:
Kees Eken

Telefoonnummer:
06-28489747

Betreft: advies nr. 31 inzake concept Beleidsplan Wmo 2023 - 2026

Geacht College,

Bijgaande gelieve u ons advies nr. 31 inzake concept Beleidsplan
Wmo 2023 – 2026 aan te treffen.

We doen u een exemplaar per post toekomen.

Met vriendelijke groeten,

i.o.

Voorzitter iASD

Waarnemend secretaris iASD

Datum: 7 november 2022

Onderwerp: Concept Beleidsplan Wmo 2023 - 2026
Status document: Advies nr. 31

Geacht College, geachte wethouder Bastiaans,

In antwoord op uw verzoek van 28 september 2022 een advies uit te brengen ten aanzien van het Concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026, brengen de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (ASD's) en daarmee ook de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht (iASD) het volgende onder uw aandacht.

Korte terugblik

De iASD werd op 27 juli 2022 schriftelijk door de verantwoordelijk wethouder Bastiaans uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst te Margraten met de overige adviesraden op 28 september jl. op welke datum het beleidsplan en het besluitvormingsproces toegelicht zou worden.

Een aantal ASD-deelnemers (aandachtfunctionarissen Wmo) ontvingen op 28 september 2022 (dag van de presentatie) de door de colleges van Maastricht-Heuvelland op 27 september 2022 vastgestelde inspraakversie van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 en het verzoek vóór 10 november 2022 hierover advies uit te brengen. Tijdens de presentatie hebben de deelnemers diverse informatieve vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Na de presentatie van het, in de optiek van de ASD's, *concept* Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 in Margraten, hebben de Samenwerkende ASD's Maastricht-Heuvelland op 18 oktober 2022 nader overleg gepleegd over het concept Beleidsplan en de invulling van het adviesverzoek.

ASD-overleg Maastricht-Heuvelland

Uitgebreid is op voornoemde datum van 18 oktober 2022 stilgestaan bij de voorliggende inspraakversie, c.q. het concept van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. Tijdens de dialoog die zich voltrok ontstond volgend beeld.

Coalitieakkoord

Als we kijken naar de verschillende coalitie-/bestuursakkoorden, zoals in de loop van 2022 gepresenteerd, zien we dat in elk akkoord de bestuurders het voornemen hebben de afstand tussen politiek en burger/inwoner substantieel te verkleinen. Anders gezegd, het voornemen om de kloof tussen de systeemwereld van bestuurders/beleidsmedewerkers en de leefwereld van de inwoners te dichten. Een streven dat wij als Samenwerkende ASD's Maastricht-Heuvelland van harte ondersteunen.

Conclusie

Na ampel overleg, maar vooral na zorgvuldige weging van de observaties vanuit verschillende perspectieven en zeker in ogenschouw nemende de energie die samenstellers in het concept Beleidsplan hebben gestoken, komen de Samenwerkende ASD' Maastricht-Heuvelland tot de conclusie op dit moment niet over te gaan tot een (definitief) advies, zoals gevraagd in uw schrijven van 28 september 2022. Het lijkt ons raadzaam uw college te voorzien van een tussentijds advies in aanloop naar een definitief advies op een later tijdstip, vooraleer een breed gedragen versie van het beleidsplan wordt voorgelegd aan de gemeenteraden.

Tussentijds advies

Het tussentijds advies dat de Samenwerkende ASD's u mee willen geven behelst het volgende:

1. Wij adviseren om de status van het voorliggende *concept* Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland vooralsnog te beschouwen als *werkdokument*.
2. Wij adviseren om tussentijds gebruik te maken van de expertise, c.q. ervaringskennis en opvattingen van de ASD-aandachtfunctionarissen Wmo, die op basis van hun waarnemingen in de dagdagelijkse praktijk van inwoners die gebruik maken van maatschappelijke ondersteuning, aanvullende informatie kunnen inbrengen. We adviseren om dit te doen via een dialoogsessie met de redactiegroep van beleidsmedewerkers en de ASD-aandachtfunctionarissen Wmo.
3. Wij adviseren om de huidige sociaal maatschappelijke ontwikkelingen nader te belichten op basis van ervaringsdeskundige inwoners, die afhankelijk zijn van ondersteuning zoals in de Wet maatschappelijke ondersteuning verwoord is.
4. Wij adviseren om de digitale opbrengst van de inbreng van de inwoners, waartoe in verschillende gemeenten middels publicatie in lokale weekbladen opgeroepen wordt, te verbreden met een bezoek aan wijken, dorpen en buurten om de behoeften van de inwoners op te halen.
5. We adviseren om op basis van voorgaande het tijdpad van vaststelling in de verschillende colleges en vervolgens aanbieding aan de gemeenteraden aan te passen.
6. We adviseren om in de doorontwikkeling van dit beleidsplan zorg te dragen voor zaken als bijvoorbeeld: heldere toegankelijke formuleringen, gebruik maken van 0-metingen per betrokken gemeente, toevoeging van een financiële paragraaf, enz.

Tot slot.

Als er al één onderwerp is waarbij inwoners kunnen meepraten, betrokken worden en zich gehoord willen voelen, dan is het bij dit concept Beleidsplan Wmo. Het biedt naar mening van de Samenwerkende ASD's Maastricht-Heuvelland een uitgelezen kans de omgeving daadwerkelijk te betrekken bij het vormen van plannen en/of het maken van beleid, waardoor de gemeente er blijk van geeft rekening te houden met de wensen en behoeften van de inwoners.

In zijn reflectie van 17 oktober jl. benoemt de Nationale Ombudsman de inschatting van het 'doenvermogen' van kwetsbare burgers als onrealistisch. Dat staat haaks op de in het concept Regionaal Beleidsplan Wmo veronderstelde maakbaarheid - 'veerkracht' - van de burger. Ook deze opmerking stemt ons tot nadenken.

In afwachting van uw schriftelijk antwoord, verblijven wij, mede namens de Samenwerkende ASD's Maastricht-Heuvelland,

Met vriendelijke groet,

Kees Eken,
voorzitter

Wilma Pelz,
waarnemend secretaris

BIJLAGE 4: Verslag dialoogsessie Adviesraden SD 29 november 2022

Verslag dialoogsessie adviesraden Maastricht-Heuvelland 29.11.22

In de dialoogsessie tussen de adviesraden Maastricht-Heuvelland en de beleidsmedewerkers Wmo Maastricht-Heuvelland is het regionaal beleidsplan Wmo 2023-2026 besproken. Alle betrokkenen kijken terug op een constructieve bijeenkomst waarin in goede sfeer en vanuit een waardevolle dialoog goede vervolgfafspraken zijn gemaakt. Concreet zijn tijdens deze sessie twee aspecten van het beleidsplan besproken, het proces en de inhoud.

Proces

De aanwezigen hebben naar elkaar uitgesproken dat het participatieproces c.q. de samenwerking met de adviesraden bij het formuleren van het beleidsplan niet zo is gelopen zoals wenselijk.

Voor alle betrokkenen staat vast dat het vroegtijdig betrekken van de adviesraden van meerwaarde is, gezien de beschikbare ervaring en expertise. Om die reden kunnen deze adviesraden als sparringpartner fungeren en (kritisch) tegendenken. Op d manier ontstaat een proces van co-creatie. In deze manier van werken kan duidelijker worden waar de beleidsruimte ligt, aan welke knoppen er gedraaid kan worden, en wat de veronderstellingen zijn aan het begin van het proces.

Er is afgesproken de volgende actie te starten:

In petit comité een werkproces opstellen zodat er bij volgende Wmo (beleids)plannen een proces klaar ligt voor de samenwerking tussen de adviesraden en de gemeenten in regionaal verband.

Hierbij onderkennen we dat de samenwerking een dynamisch aard heeft, en gevoelig is voor situationele bijkomstigheden en lokale verschillen.

Er is afgesproken dat het petit comité zal bestaan uit Wiel (ASD Gulpen- Wittem), William (ASD Eijsden- Margraten), Steven (gemeente Gulpen- Wittem), en Joni (gemeente Vaals).

Inhoud

In het gesprek over de inhoud van het beleidsplan kwam het volgende aan bod:

Er is vastgesteld dat sommige begrippen een andere perceptie opwekken dan bedoeld is.

Afgesproken is dat deze begrippen waar mogelijk geconcretiseerd worden. Hierbij zijn de begrippen 'veerkracht' en 'voorliggende voorzieningen' als voorbeelden genoemd. Verder is er benoemd dat het meerwaarde heeft als er een verhelderende inleiding komt die het karakter heeft van een startfoto. Dit kan door zaken die doorlopen uit eerdere plannen, al dan niet wettelijke verplichtingen en gewijzigde sociaal maatschappelijke omstandigheden uitgebreider te benoemen in de inleiding van het stuk.

Er is afgesproken om de volgende actie te starten:

De adviesraden bundelen input over de inhoud van het stuk en sturen deze door aan Steven zodat deze uiteindelijk bij de beleidsgroep terecht komen. Deze input ontvangt de beleidsgroep het liefste met concrete verbeter suggesties. Eveneens is afgesproken de input te concentreren op de hoofdlijnen.

Hoe verder?

Er is afgesproken dat er gewerkt gaat worden aan de hand van het volgende proces: Adviesraden leveren zo snel mogelijk input aan -> de beleidsgroep gaat het beleidsplan aanpassen aan de hand van de input -> het aangepaste concept gaat informeel terug naar de adviesraden -> de adviesraden geven informeel reactie op het aangepaste concept -> het aangepaste concept gaat naar de afzonderlijke colleges ter vaststelling. Tevens worden de colleges gevraagd om nogmaals formeel advies bij de adviesraden op te vragen -> de colleges leggen het beleidsplan voor aan de gemeenteraden ter vaststelling (streven maart 2023). *Rekening houdend met opnieuw een ronde brede inspraak als het stuk in grote hoedanigheid is aangepast.*

Vooruitlopend zal er in januari een dialoogsessie worden georganiseerd met betrekking tot het uitvoeringsplan.

Tenslotte is de dialoogsessie een prettige, open sessie geweest, waarbij de leden van de adviesraden en de beleidsmedewerkers met een tevreden gevoel naar huis gingen.

BIJLAGE 5: Input Adviesraden MH op Concept Regionaal
Beleidsplan Wmo 2023-2026 d.d. 9 december 2022

Investeren in optimale deelname aan de samenleving bevordert welzijn en gezondheid van alle inwoners

Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026

Algemeen

‘De Wmo is erop gericht dat mensen in staat zijn naar eigen vermogen deel te nemen aan de samenleving en is zodoende van groot belang voor mensen die zijn aangewezen op ondersteuning en zorg.’

Uit: Kamerbrief 28 maart 2022 Staatssecretaris Van Ooijen

Voorgaande insteek van de staatssecretaris ligt volgens de ASD's dichter bij de alledaagse werkelijkheid van de inwoners in Maastricht-Heuvelland dan de strekking van het huidige Regionaal Beleidsplan. Door enkel te focussen op veerkracht en de gewenste verschuiving van maatwerk naar basiszorg, kiest de gemeente voor een erg beperkt blikveld, waarbij ze het gevaar loopt het doel van de Wet op maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voorbij te schieten.

Er zal durf nodig zijn van betrokkenen om nadrukkelijk te kiezen voor het inwonersperspectief i.p.v. het managementperspectief waarbij de budgettaire controle 'leidend' is.

Indien dit beleidsplan een *logisch vervolg* op de Toekomstagenda 2022 moet vormen, is het goed om toch even terug te grijpen op een aantal in 2015 geformuleerde leidende principes:

Doel van de drie decentralisaties

Het doel van de decentralisaties van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet is (zo zelfstandig mogelijke) deelname aan de samenleving voor iedereen mogelijk te maken. Wanneer iemand ondersteuning nodig heeft, gebeurt dit op maat, vanuit het perspectief van het huishouden waar deze inwoner toe behoort. De regie blijft bij de inwoner zelf en/of de directe omgeving, tenzij dit niet mogelijk is. **Daarbij wordt het systeemdenken vanuit de verschillende beleidskaders, wet- en regelgeving losgelaten.**

Ambities voor 2022

In 2022 kunnen de inwoners van Maastricht-Heuvelland gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijvend ontwikkelen en naar vermogen meedoen in onze samenleving. Ze zijn zo veel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze regio biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is in zijn/haar eigen onderhoud en inkomen kan voorzien.

Tot nog toe werd efficiency op organisatieniveau nagestreefd. In de toekomst willen we kwaliteitswinst boeken voor de burger (meer kwaliteit, betere resultaten) én de samenleving (meer kwaliteit met minder middelen) door problemen niet meer in deelproblemen op te knippen met voor elk deelprobleem een oplossing, maar ze in samenhang en **vanuit het blikveld van de burger te benaderen.**

Samenvattend

Van belang is aan te geven (a) waarom het stuk geschreven is (wett. verplichting) en (b) dat het voortbouwt op de uitgangspunten uit 2015; dit levert meteen een haakje op voor opname van een O-meting (als bijlage) en een overzicht van realisaties, kansen en bedreigingen sedert 2015 (eveneens als bijlage).

Input per hoofdstuk

1.0 Inleiding

Inleidend verhaal bevat beweringen die naar ons inzicht moeilijk vast te stellen zijn. Hier wordt papieren werkelijkheid geschetst. Evenals de bewering: *Dat is nodig om onze voorzieningen.....* Er wordt hier een discutabel causaal verband gelegd.

1.1

Hoe ziet dat basisaanbod eruit? Hoe sluitend is dat? Hoe duurzaam is dat? Vragen die eerst, voor zover mogelijk, beantwoord dienen te worden.

1.2

De hele para 1.2 kan kort worden samengevat en worden verplaatst naar de inleiding. Pag. 5 De Haagse thema's en vraagstukken worden te gemakkelijk integraal overgenomen in dit plan. Omdat er te weinig zicht is op de huidige stand van zaken (geen voortzetting EVI-aanpak) in Maastricht-Heuvelland, ontbreekt de lokale variant die helderheid zou moeten verschaffen. Naar mening van de ASD is het raadzaam om veel meer te denken/schrijven vanuit "De Bedoeling": niet kritiekloos overnemen van centraal gestelde thema's/kaders maar toeschrijven naar de lokale situatie, zeker waar lokaal keuzes gemaakt moeten worden.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Opm.: Karige analyse met in de marge de inwoners.

Regionale en lokale plannen en ontwikkelingen

Citaat: Passende hulp en ondersteuning begint immers bij inwoners zelf, hun netwerk en de (bestaande) voorzieningen en faciliteiten in de wijk.

Hier wordt de alles overheersende denkrichting getoond die voorbijgaat aan de rol van 'de overheid'.

Geheugen opfrissen

Bij de decentralisatieoperatie in 2015 is bij de overheveling naar de gemeenten 15 procent bezuinigd op de middelen voor de Jeugdzorg en 25 procent op de middelen voor ondersteuning van kwetsbare (met name oudere) bewoners. Deze bezuinigingen worden af en toe onder druk van de Tweede Kamer marginaal bijgesteld. De WRR vermeld daarbij dat de randvoorwaarden van gezondheid en welzijn voor het alledaagse leven op lokaal en nationaal niveau is verwaarloosd.

Conclusie

De inwoners hebben ondanks de keuzes van de overheid, de gevolgen van de hardnekkige Corona pandemie en de aanhoudende inflatie blijk gegeven over een geweldige veerkracht te beschikken. Het lijkt de ASD een misvatting om vervolgens de 'focus' te leggen op de veerkracht van inwoners, zoals in dit plan wordt geopperd. Een miskenning van de geleverde inspanning van inwoner. Een miskenning die het al bestaande wantrouwen t.o.v. 'de overheid' een nieuwe impuls geeft.

1.3 Gewenste verschuiving

Indien para 1.2 naar de inleiding verhuist (zie boven) is par 1.3 een logischer vervolg op 1.1.

Citaat: Nog meer toewerken naar hulp en ondersteuning die geen indicatie vereist.

Opm: Vanuit het inwonersperspectief mag dit nooit een doel op zich vormen. Door deze gedachtengang te volgen, bestaat het gevaar dat niet de ondersteuningsbehoefte van de inwoner centraal komt te staan, maar de budgettaire gewenste uitkomst.

2.0 Missie, visie en leidende principes

Opm.: De geformuleerde missie is vanuit inwonersperspectief geen logisch vervolg op hetgeen in de Toekomstagenda 2022 onder ambitie verwoord wordt. Zowel in de missie alsook in de leidende principes overheerst het koopmansdenken, boven de verantwoordelijkheid van een dienstbare overheid die in de doelstelling van de Wmo de burger een bredere zorg en ondersteuning belooft.

Zie: ***De Wmo is erop gericht dat mensen in staat zijn naar eigen vermogen deel te nemen aan de samenleving en is zodoende van groot belang voor mensen die zijn aangewezen op ondersteuning en zorg.*** Kamerbrief 28 maart 2022 Staatssecretaris Van Ooijen.

Dus de beide zinnen in de visie omdraaien: begin met “Inwoners die het niet redden, kunnen altijd rekenen etc.”, gevolgd door “Want wij zijn een krachtige, inclusieve regio etc.”

Opm.: De leidende principes, zoals geformuleerd zijn gewenste neveneffecten van ‘slimme’ strategische beleidskeuzes en kunnen niet verheven worden tot leidende principes in de werkelijke zin van het woord.

Leidende principes 2018

De inrichting van het netwerk van zorg en ondersteuning:

- Is erop gericht om iedereen in de samenleving ongeacht leeftijd, afkomst, sociale omstandigheden of beperking in staat te stellen mee te doen;
- Gaat uit van de kracht van mensen en de mens centraal zet op het moment dat deze niet (geheel) in staat is om zelfstandig deel te nemen aan de samenleving;
- Is gebaseerd op het verbinden van en het vertrouwen op de kwaliteiten van inwoners en professionals. Dit vraagt om een beduidende vermindering van bureaucratie.

Nog steeds gelden de leidende principes uit de Toekomstagenda 2022.

3.0.

Leg uit wat met positieve gezondheid wordt bedoeld (zie definitie van Dr. Machteld Huber: positieve gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen aan de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven en de mate waarin ze in staat zijn regie te voeren over hun eigen leven.)

4.0

Beoogd resultaat 2, hoe: maak het concreter (1e bullet) “De gemeenten brengen in kaart welke voorliggende/basisvoorzieningen reeds ontwikkeld zijn naar inhoud en omvang en brengen deze informatie onder de aandacht van de inwoners.” Immers als de nu gepresenteerde strategische visie de hoofdlijn is van maatwerk naar voorliggend veld, dan moet de bevolking dus goed geïnformeerd zijn over wat dat veld inhoudt en aan welke voorzieningen een eigen bijdrage is gekoppeld.

In haar rapport *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid*, liet de WRR zien dat het beroep op de eigen kracht van bewoners deels overschat wordt, en dat met name het samenspel tussen overheid, professionals en burgerverbanden met inzet op collectief niveau cruciaal is. Zie ook SER en Nationale Ombudsman (“Reflectie: sociale minima in de knel”) okt. 2022

Het is daarom dat de ASD M-H van mening zijn dat de overkoepelende opgave ligt in de **verbetering van het samenspel tussen een dienstbare overheid, professionals en netwerken van inwoners.**

Opm.: Het begint dus met de erkenning van de overheid dat er een gemeenschappelijke opdracht ligt wat betreft haar eigen **normalisatie**, t.w.:

- ***Normaliseren van de overheid: debureaucratiseren, laagdrempelige toegang, eenvoudige regelgeving, begrijpelijke aanvraagformulieren, persoonlijke ondersteuning.***
- ***Dienstbare overheid: mensen die aangewezen zijn op zorg en ondersteuning worden in staat gesteld naar eigen vermogen deel te nemen aan de samenleving.***

- **Financiële draagkracht en draaglast van inwoners weegt mee in gepaste ondersteuning.**
- **Investeren in de randvoorwaarden van welzijn en gezondheid voor het alledaagse leven op lokaal, regionaal en nationaal niveau.**

Conclusie:

Het is aanbevelenswaardig om terug te grijpen op evaluatie van de Toekomstagenda 2022 (zie bijlage 1). Aan de hand van de geformuleerde doelstellingen, met name wat betreft de vraag: Wat betekent dat voor onze inwoners? Anders gezegd, is de ‘gedroomde’ werkelijkheid, zoals in 2018 verbeeld, gerealiseerd? De beantwoording van die twee vragen vormt vervolgens de opbrengst voor het nieuwe regionaal beleidsplan, waarin wordt aangegeven wat de gemeente blijft doen en wat gaat veranderen. De ASD gaat ervan uit, dat “wat de gemeente blijft doen” evident voor iedereen is uit de evaluatie en een op een overgenomen wordt in de uitvoeringsplannen.

Het deel dat verandert zou de kern van het nieuwe plan moeten omvatten. Hier moet ook duidelijk worden wat de uitvoeringsruimte (inhoudelijk en financieel) is voor de gemeenten, voor het uitvoeringplan en misschien wel voor varianten in het beleidsplan.

Zonder dat het een ideologisch plan wordt, is hier ook de mogelijkheid dat de visie van het College en de Raad op de verhouding overheid – burger en op het sociaal domein de onderbouwing is voor het gebruiken van de uitvoeringsruimte.

(wat je nu ziet bij armoede: 110, 120 of 150% van het minimum als armoedegrens).

Suggestie: De ASD wil ervoor pleiten dat er een bijlage als toelichting komt waaruit blijkt dat dit beleidsplan voldoet aan de eisen die de WMO in artikel 2.1.2. stelt aan het beleidsplan. (bijlage 2.)

Suggestie: De vragen kunnen beantwoord worden in samenspraak met de ASD-aandachtsfunctionarissen Wmo. Via deze bron kan de nodige ervaringskennis (snel) opgehaald worden.

De insteek waarvoor in de voorliggende ‘inspraakversie’ is gekozen, verdient een nadere beschouwing. Naar inzicht van de ASD M-H betekent dat heroriëntering op missie, visie, leidende principes en gewenste interventies.

Aanvullende opmerkingen:

Inconsequent taalgebruik, te zien waar tekstuele en of inhoudelijke verschuivingen plaatsvinden van individuele burgers naar de gemeenschap en terug en/of van overheid naar gemeenschap naar individuele burgers.

(Uitleg: in het plan worden “we” of “wij” gebruikt, dat zijn soms de samenstellers van het concept, soms de gemeentelijke organisaties, maar ook wel de gemeente (x) of de gemeenschap, wijk, buurt, kern, de burgers, u en ik. Altijd de vraag stellen wie zijn WE, WIJ?)

Een eigen interpretatie van de wet WMO, middels invoering van nieuwe niet nader gedefinieerde begrippen (uitleg: overheid heeft de verplichting om maatwerkvoorziening aan te bieden, niet om oplossing aan te bieden).

Verschuiving van de verplichting van de overheid tot het aanbieden van maatwerkvoorziening naar het aanbieden van “oplossing” wat dat ook mag zijn. /

De bedoeling van de wet WMO omzeilen door de weg open te maken door de overheveling van maatwerkvoorziening naar algemene voorziening.

De bedoeling van de wet WMO omzeilen door geen monitoring over de afgelopen jaren meer toe te hoeven passen (c.q. art .2.1.2 enz.)

Overhevelen van begrippenkaders uit verschillende (wetenschappelijke) disciplines zonder heldere verantwoording.

Onvoldoende onderscheid maken tussen gelijktijdigheid en oorzakelijkheid dan wel deze verwarren met elkaar.

Niet doordenken c.q. verhelderen van vooronderstellingen (de individuele burger heeft eigen veerkracht niet voldoende ontwikkeld) leidt tot schuldig verklaren c.q. revindicatie.

Wederom niet v(d)oorzien dat waar de overheid terugtreedt uit instituties 'de markt' haar eigen instellingen met winstoogmerk in het ontstane vacuüm schuift.

Zo ontstaan op het terrein van de jeugdzorg al bedrijfjes die de gemeentecursussen aanbieden om 'veerkracht' als instrument te kunnen inzetten. Wederom, het idee achter de wet WMO is het zo lang mogelijk 'thuis' houden van individuele burgers met het gevolg sluiting van instellingen die dan toch niet meer nodig zijn. De kapitaalkrachtige inwoners zoeken hun toevlucht in de tussenoplossing ('verzorgingstehuis light') van met buitenlands kapitaal bekostigde woonvormen waar zij 'thuis' mogen wonen en beroep kunnen blijven doen op de WMO.

Een oude, onverwoestbare wijsheid leert dat de kracht van een samenleving wordt bepaald door de wijze waarop de sterksten zorg dragen voor de zwakkeren. Die wijsheid is in Nederland onder het stof geraakt in een maatschappij waarin de individualisering is doorgeslagen en de marktwerking onze basisvoorzieningen heeft uitgehold. Dat is een alarmerende conclusie die bij velen tot bezinning zou moeten leiden.

Bijlage 1. Voorbeeld evaluatie Toekomstagenda 2022

Pagina 6-7 Toekomstagenda 2022

Leven in Maastricht-Heuvelland in 2022

Het jaar 2022 lijkt nog ver weg, maar voor je het beseft is het zover. We hebben een droom voor de mensen in onze regio. We willen dat in 2022 iedere inwoner in Maastricht-Heuvelland zich onderdeel voelt van een sociaal netwerk. Dat hij weet dat hij niet alleen is en een beroep kan doen op mensen in zijn omgeving. Andersom kan de omgeving om zijn raad, hulp, ondersteuning vragen en die geeft hij graag. Want hij hoort erbij.

Onze jonge inwoners gaan naar school en werken vanuit hun talenten aan hun ontwikkeling. De volwassen inwoners zijn zoveel mogelijk economisch zelfstandig en werken naar vermogen. Of ze zijn met pensioen en veelal vrijwillig actief. Met hun werk betekenen ze iets voor hun directe omgeving en voor onze (netwerk)samenleving; daarmee voegen ze waarde toe. Dat wordt beloond, ook als het geen reguliere baan is, maar bijvoorbeeld de inzet voor familie, vrienden of burens. De grens tussen betaalde en onbetaalde inzet kan veel minder scherp getrokken worden. Met een sterke netwerksamenleving kunnen mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen. Een sterke netwerksamenleving betekent ook dat mensen voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is, gezien worden, ondersteuning krijgen en erbij horen.

In 2022 zijn niet langer de producten, diensten, protocollen en regels van 'het systeem' leidend, maar het denken in oplossingen. Bewoners hebben zeggenschap over hun eigen oplossingen. Professionals hebben ruimte om waar nodig ondersteuning te bieden op maat. Daarbij staan de mens en het gezin waarin iemand opgroeit centraal. Mensen bepalen zelf hun eigen doelen en de mensen die dat (tijdelijk) niet kunnen en/of niet voor zichzelf kunnen zorgen, kunnen rekenen op de gemeente. Daarbij is het essentieel dat de relatie tussen de professional en de inwoner/familie goed is en de inwoner geen klant meer is, maar een mens die de regie heeft bij het stuk voor stuk aanpakken van zijn eigen problemen – met ondersteuning waar nodig – waardoor hij in een positieve spiraal terecht komt en groeit. De gemeente vertrouwt hierbij op en luistert naar haar inwoners. Ze verbindt partijen en handelt vanuit wat onze inwoners willen bereiken.

Misschien is 2022 al zo dichtbij dat we onze droom niet volledig waar kunnen maken in die korte tijd. Maar dat houdt ons niet tegen om mee te gaan met de stroom die in de samenleving al lang op gang gekomen is. We zien bewegingen ontstaan waar inwoners de krachten bundelen om de menselijke maat terug te brengen in zorg en welzijn, onderwijs, werk en het beheer van de directe omgeving. We zien in Maastricht-Heuvelland tal van initiatieven waar mensen het heft in eigen hand nemen om hun buurt, dorp of kern leefbaar te maken en iets te betekenen voor hun medemensen. We sluiten aan bij deze beweging, waarbij we de vragen, mogelijkheden, behoeften, waardering en tevredenheid van de inwoners in onze regio centraal stellen.

Pagina 33 e.v.

We blijven mensen ondersteunen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben.

Wat gaan we doen?

Voor de ondersteuning van mensen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben zetten we in op:

1. Het continueren van ondersteuning van de meest kwetsbaren.
2. Het garanderen van de kwaliteit van de ondersteuning.

Wat hebben we (op 31 december 2018) gerealiseerd?

- We hebben opnieuw goede afspraken gemaakt met maatschappelijke partners over de ondersteuning van de meest kwetsbare burgers.
- De verhouding innovatieve ondersteuning ten opzichte van reguliere ondersteuning (nu 20%-80%) is gewijzigd ten gunste van innovatieve ondersteuning.
- We werken vanuit een integrale aanpak nauw samen met de 0e, 1e en 2e lijn, zorgverzekeraars en het maatschappelijk middenveld.
- Net als nu bieden de gemeenten een vangnet in de inkomensvoorziening wanneer mensen niet zelf in een inkomen kunnen voorzien. Wanneer zij daar recht op hebben, wordt een uitkering verstrekt. Als het nodig is, wordt (tijdelijk) ontheffing verleend van de verplichting om te solliciteren.
- Er zijn nieuwe vormen van woonzorg ontwikkeld, die beter aansluiten op de persoonlijke ontwikkeling van de doelgroep die voor Beschermd Wonen in aanmerking komt.

Om voldoende voeling te houden met onze inwoners en hun ervaringen te kunnen gebruiken als input voor de verbetering van de dienstverlening door zowel onze eigen medewerkers als die van onze partners, zullen we regelmatig gesprekken aan gaan met ervaringsdeskundigen. De kwaliteitsbeleving is immers net zo belangrijk als de objectief te beoordelen kwaliteit aan de hand van protocollen en criteria. Op basis van de kwaliteitsbeleving kunnen aanbieders hun ondersteuning nog meer op maat door ontwikkelen en krijgen ook onze eigen medewerkers inzicht in hoe inwoners de dienstverlening van de gemeente ervaren.

Wat merken onze inwoners op 31 december 2018?

- Mensen kunnen vertrouwen op de kwaliteit van de gecontracteerde aanbieder die zij gekozen hebben voor hun ondersteuning en voelen zich bij klachten aan het adres van deze aanbieder serieus behandeld.
- Ervaringsdeskundigen weten bij wie ze terecht kunnen met hun ervaringen en merken dat er daadwerkelijk iets met hun input wordt gedaan.

Bijlage 2. Wmo

Artikel 2.1.2

1. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning.
2. Het plan beschrijft de beleidsvoornemens inzake door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen die erop gericht zijn:
 - a. De sociale samenhang, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te bevorderen, alsmede huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden;
 - b. De verschillende categorieën van mantelzorgers, en vrijwilligers, zoveel mogelijk in staat te stellen hun taken als mantelzorger of vrijwilliger uit te voeren;
 - c. Vroegtijdig vast te stellen of ingezetenen maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - d. Te voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn;
 - e. Algemene voorzieningen te bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - f. Maatwervoorzieningen te bieden ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie aan ingezetenen van de gemeente die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met

- mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn;
- g. Maatwerkvoorzieningen te bieden aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld;
 - h. Uitvoering te geven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169)
 - i. De participatie van ingezetenen die geestelijke gezondheidszorg nodig hebben, te versterken.
3. Het plan is erop gericht dat:
- a. cliënten zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven;
 - b. cliënten die beschermd wonen of opvang ontvangen, een veilige woonomgeving hebben en, indien mogelijk, weer in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving
4. In het plan wordt bijzondere aandacht gegeven aan:
- a. een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
 - b. de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de [Zorgverzekeringswet](#) met het oog op een zo integraal mogelijke dienstverlening;
 - c. keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor degenen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van cliënten, in het bijzonder voor kleine doelgroepen;
 - d. de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;
 - e. de wijze waarop de continuïteit van hulp wordt gewaarborgd, in het bijzonder ten aanzien van de persoon die door het bereiken van een bepaalde leeftijd geen jeugdhulp als bedoeld in de [Jeugdwet](#) meer kan ontvangen;
 - f. mogelijkheden om met inzet van begeleiding, waaronder dagbesteding, mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven;
 - g. de wijze waarop ingezetenen worden geïnformeerd over de personen die kunnen optreden als vertegenwoordiger van een cliënt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
5. In het plan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente [artikel 2.1.7](#) toepast dan wel de reden om dat artikel niet toe te passen.
6. In het plan wordt aangegeven welke resultaten het gemeentebestuur in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, welke criteria worden gehanteerd om te meten hoe deze resultaten zijn behaald en welke prestatie-indicatoren worden gehanteerd ten aanzien van aanbieders.

BIJLAGE 6: Totaal adviezen ASD Maastricht-Heuvelland maart 2023

Aan: Het College van B&W der Gemeente Maastricht
t.a.v. Anita Bastiaans, wethouder Wmo
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht.

Datum:
6 maart 2023

Briefnummer:
ASD-230306-1

Behandeld door:
Kees Eken

Telefoonnummer:
06-28489747

Betreft: advies nr. 32

Geacht College,

Bijgaande gelieve u ons definitieve advies nr. 32 over uw Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 – 2026 aan te treffen.

Wij vertrouwen erop dat u dit advies conform Artikel 4 van onze regeling zult doorsturen naar de leden van uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Kees Eken,
voorzitter

Wilma Pelz,
waarnemend secretaris

Aan: Het College van B&W der Gemeente Maastricht
t.a.v. Anita Bastiaans, wethouder Wmo
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht.

Datum:
1 maart 2023

Briefnummer:
ASD-230301-1

Behandeld door:
Kees Eken

Telefoonnummer:
06-28489747

Onderwerp: Advies nr. 32 Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 – 2026

Geacht College, geachte wethouder Bastiaans,

In navolging van ons tussentijds advies van 7 november 2022 ontvangt u hierbij ons definitieve advies ten aanzien van het concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. De finale tekst is op 1 maart 2023 geaccordeerd door de reguliere vergadering van de iASD Maastricht. Graag brengen wij in dit definitieve advies het volgende onder uw aandacht.

De voorgeschiedenis

Uw ambtenaren zijn in de eerste helft van 2022 begonnen met schrijven aan hun conceptbeleidsplan. Wij werden op 28 juli 2022 door verantwoordelijk wethouder Bastiaans schriftelijk uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst op 28 september 2022 te Margraten met onze collega-adviesraden in het Heuvelland Op die datum zouden ambtenaren het conceptbeleidsplan en het verdere besluitvormingsproces nader toelichten.

Wij ontvingen op 28 september 2022 (de dag van de presentatie) de door de colleges van Maastricht-Heuvelland op 27 september 2022 vastgestelde inspraakversie van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 en het verzoek vóór 10 november 2022 advies uit te brengen over voornoemd beleidsplan. Tijdens de presentatie hebben de deelnemers diverse informatieve vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Na deze presentatie hebben de Samenwerkende Adviescommissies Maastricht-Heuvelland op 18 oktober 2022 nader overleg gepleegd over uw conceptbeleidsplan en onze invulling van uw adviesverzoek.

Tussenadvies

Uitgebreid hebben wij met onze collega's in Maastricht-Heuvelland op voornoemde datum van 18 oktober 2022 stilgestaan bij de voorliggende inspraakversie, c.q. concept van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. Uiteindelijk hebben de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (ASD M-H) ervoor gekozen om een tussentijds advies uit te brengen, hetgeen op 7 november 2022 aan de colleges van B&W en de verantwoordelijke wethouder werd gestuurd.

Naar aanleiding van de suggesties die de ASD M-H hebben gedaan, heeft op 29 november 2022 een dialoogsessie plaatsgevonden waaraan de voorzitters van de ASD M-H en de beleidsmedewerkers Wmo van de betreffende gemeenten hebben deelgenomen.

Afspraken

Die dialoogsessie leverde de volgende opbrengst op:

1. De ASD M-H leveren zo spoedig mogelijk nieuwe input/bouwstenen aan ter verrijking van de voorliggende 'inspraakversie' van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026.
2. Na aanpassing van het plan wordt de nieuwe versie voorgelegd aan de verschillende colleges van B&W.
3. Na accordering door de colleges zullen de ASD M-H een definitief advies uitbrengen.

Voortgang

Op 9 december 2022 hebben de ASD M-H aanvullende informatie verstrekt, vervat in een werkdocument met als onderliggende titel 'Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023 – 2026'. Vervolgens hebben de beleidsmedewerkers Wmo van de Maastricht-Heuvelland gemeenten een wat hen betreft finale versie van het concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 tot stand gebracht. Deze versie is op 30 januari informeel ter kennisname aan de ASD-leden Maastricht-Heuvelland voorgelegd. Tijdens deze sessie hebben de aanwezige leden van de ASD M-H aangegeven dat in deze aangepaste versie in hun ogen de stem van de inwoners onvoldoende tot uitdrukking is gebracht. Daarnaast hebben wij op 30 januari opgemerkt dat onze input van 9 december 2022 zeker niet de status van een advies heeft en als zodanig niet door bestuurders gebruikt dient te worden.

Daaropvolgend is het finale concept op 14 februari 2023 aan de verschillende colleges van B&W in Maastricht-Heuvelland ter accordering voorgelegd. Voor zover ons bekend zijn de verschillende colleges akkoord gegaan met het door de beleidsmedewerkers gepresenteerde concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026.

Die door u akkoord bevonden versie, vergezeld van een hernieuwde adviesaanvraag, hebben wij tot dusverre niet ontvangen, mogelijk in verband met het carnaval. Wel hebben wij op 16 februari 2023 uw inhoudelijke reactie op ons tussentijds advies ontvangen, ondertekend door burgemeester en gemeentesecretaris en vergezeld van een overzicht van de door uw ambtenaren aangebrachte wijzigingen.

Om geen tijd te verliezen hebben wij besloten cf. ons tussentijds advies van 7 november 2022, een hernieuwde adviesaanvraag van uw kant niet af te wachten. Uitgaande van de versie van het conceptbeleidsplan van 30 januari 2023, het overzicht van aangebrachte wijzigingen en uw inhoudelijke reactie van 14 februari 2023 (verzonden 16 februari 2023) op ons tussentijdse advies zijn wij gekomen tot onderhavig definitieve advies over uw concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 - 2026. Hiermee komen wij de afspraken na die wij 29 november 2022 in de dialoogsessie met de ambtenaren hebben gemaakt.

Onze beoordeling

Wij zijn van mening dat vooraf aan het schrijfproces van uw ambtenaren met ons een gezamenlijke evaluatie van de Wmo-resultaten uit de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 had moeten plaatsvinden. Daarbij had u ook de gelegenheid gehad uw zorgen over de huidige maatschappelijke ontwikkelingen (dubbele vergrijzing, personeelstekorten), uw gedachten daarover én uw financiële zorgen met ons te delen. Zo hadden we kunnen komen tot een gezamenlijk geaccepteerde verklarende analyse.

Vanuit het perspectief van onze inwoners moeten wij vaststellen, dat het thans voorliggende (concept) Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 - 2026 onvoldoende rekening houdt met de kernopdracht zoals verwoord in de Wmo2015. Uw onderliggende denkwijze is in onze ogen te zeer gebaseerd op een overheersende managementbenadering en vormt volgens ons een serieus risico voor de benaderingswijze van onze inwoners. In dit plan wordt de kloof tussen de systeemwereld van bestuurders en beleidsmedewerkers en de leefwereld van onze inwoners pijnlijk duidelijk. Des te meer terwijl u in de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 aangeeft dat u serieus werk wil maken van het overbruggen van deze kloof.

Daarnaast zij vermeld dat ook de VNG Visitatiecommissie Maastricht in haar rapportage in 2021 aangeeft dat het in de ogen van de Visitatiecommissie van belang is de discussie in het sociaal domein niet alleen tussen college en raad te voeren, maar een maatschappelijke discussie te voeren over deze onderwerpen met de burgers: van ouders tot ouderen en van professionals tot vrijwilligers. Daar dient onzes inziens het gesprek te beginnen en niet als het conceptbeleidsplan al is geschreven. Wij zien dat als een gemiste kans, ook om met onze inwoners daadwerkelijk in gesprek te gaan bijvoorbeeld over hetgeen positieve gezondheid voor hen zou kunnen betekenen.

Wij begrijpen dat u het aantal maatwerkvoorzieningen in Maastricht graag wilt verminderen, omdat dit in Maastricht percentueel gezien ruimer blijkt dan het gemiddelde voor vergelijkbare steden. U beroept zich daarbij op de rapportages van zowel KPMG als de VNG Visitatiecommissie Maastricht. Echter, als mogelijke oorzaak wijzen beide organisaties daarbij op de lage sociaaleconomische status van Maastricht. Ook begrijpen wij dat het sinds 2019 wettelijk gangbare abonnementstarief bij maatwerkvoorzieningen en de compensatie die u daarvoor krijgt van het rijk, voor Maastricht (en andere gemeenten) lang niet kostendekkend is.

In plaats daarvan stelt u in uw beleidsplan de in onze ogen onvoldoende onderbouwde denkwijze dat uitbreiding van het basisaanbod in het voorliggend veld van Wmo-voorzieningen moet leiden tot het 'beoogde resultaat van minder maatwerkvoorzieningen, omdat mensen die minder nodig hebben'. Wij zien dat als louter wensdenken. Welke basisvoorzieningen u bedoelt, en/of welke kwaliteit deze dienen te hebben en welke financiële gevolgen dat heeft voor onze inwoners, wordt volgens u pas duidelijk in uw Uitvoeringsplan. Dan pas gaat u de behoeften van mensen vaststellen. In onze ogen een risicovolle benaderingswijze. Daarom heeft de iASD Maastricht grote moeite, qua proces en qua inhoud, met het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026, zoals het er nu ligt.

In uw inhoudelijke reactie op ons tussentijdse advies nr. 31 toont u zich tot onze verbazing verheugd over onze bereidheid *'vroegtijdig mee te denken over het op te stellen Uitvoeringsplan. Inmiddels hebben we met elkaar afgesproken om op korte termijn met elkaar van gedachten te wisselen over het gewenste participatieproces.'* Terwijl wij in ons tussentijds advies met geen woord reppen over een dergelijke bereidheid!

Pas op 9 februari 2023 ontvingen we van een beleidsmedewerker van Gulpen-Wittem per mail het verzoek om deel te nemen aan de procesaanpak in voorbereiding van het Uitvoeringsplan Wmo 2023 - 2026. Een verzoek waar we graag op ingaan. Neemt niet weg dat we een dilemma signaleren. Op basis van de adviezen die wij in dit schrijven aan het college verstrekken, lijkt het ons volgendelijk van belang om helderheid te krijgen ten aanzien van de gewenste missie, visie en de daarbij wenselijke leidende principes. Zij vormen de basis van het te bouwen Wmo-huis. Zonder een stevig, breed gedragen fundament zullen in de uitvoering bij herhaling inhoudelijke discussies ontstaan, omdat ons referentiekader onvoldoende is afgestemd. Dus ja, graag aan de slag met het Uitvoeringsplan maar zonder bovenstaand afbreukrisico.

Onze definitieve advisering

- ❖ Wij adviseren u om in lijn met het advies van de VNG Visitatiecommissie Maastricht uw missie, visie en leidende principes in voorliggend plan opnieuw ter discussie te stellen;
- ❖ Wij adviseren u daarbij alsnog de Wmo-resultaten van de Toekomstagenda met ons te evalueren, daarbij de huidige sociaal maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. dubbele vergrijzing en personeelstekorten) en uw zorgen over de betaalbaarheid van de Wmo te betrekken.
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 - 2026 te formuleren met welke kwaliteit van basisvoorzieningen u van plan bent ervoor te zorgen dat inwoners in de toekomst minder maatwerkvoorzieningen nodig zullen hebben.
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 op te nemen, op welke manier u rekening wenst te houden met de financiële draagkracht van onze inwoners en op welke manier u opeenstapeling van eigen bijdragen voor basis- en maatwerkvoorzieningen wenst tegen te gaan;
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 het regionale karakter tot uiting te laten komen door op de betreffende plekken in het concept niet slechts te spreken over gemeenten en wijk of wijken, maar ook over gemeenten, dorpskern(en) en wijk(en).

Tot slot

In zijn reflectie van 17 oktober 2022 benoemt de Nationale Ombudsman de onrealistische inschatting van het doe vermogen van burgers¹. Ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) wijst in haar rapport *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid*² erop, dat het beroep op de eigen kracht van bewoners deels overschat wordt, en dat met name een (gelijkwaardig) samenspel tussen overheid, professionals en burgerverbanden met inzet op collectief niveau cruciaal is.

Vanuit de iASD Maastricht, maar ook vanuit de ASD M-H, zijn we ten alle tijden bereid om onze ervaringskennis te delen in dialoog met de gemeenten om tot een alsnog breder gedragen Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 te komen.

In afwachting van uw schriftelijk antwoord en verwijzend naar Artikel 4 van onze vigerende regeling verblijven wij,

Met vriendelijke groet,
namens de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

Kees Eken,
voorzitter

Wilma Pelz,
waarnemend secretaris

¹ Sociale minima in de knel: <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2022167>

² Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.

<https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2017/04/24/weten-is-nog-geen-doen>

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de Valkenburg aan de Geul

Aan de leden van de Raad van de Gemeente Valkenburg aan de Geul

Onderwerp:

Advies Beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2023 tot en met 2026 van de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul

Datum: 24 maart 2023

Geacht College, geachte leden van de Gemeenteraad.

Aan de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul (hierna: ASD) is advies gevraagd over het Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026.

Graag willen wij aan dit verzoek voldoen.

Inleiding

Vooraf willen wij onze waardering uitspreken voor de inzet van de betrokken beleidsambtenaren en beleidsadviseurs die dit plan tot stand hebben gebracht.

Het plan is ambitieus, zoals de samenstellers zelf schrijven en er spreekt realiteitszin uit dat moet blijken uit het besef dat de doelstellingen niet binnen enkele jaren te realiseren zijn.

Het plan bevat een missie, een visie en leidende principes en een focus op twee belangrijke opgaven. Zelfs is er al een aanzet voor de uitvoering op hoofdlijnen.

De schrijvers spitsen het plan toe op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (de WMO) en niet op het hele brede sociale terrein.

Wij hebben het plan beoordeeld vanuit het belang dat het heeft voor de inwoners van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

U treft aan: I Korte terugblik
 II Advies
 III Toelichting.

I Korte terugblik

Aanvang en noodzaak

Mede gezien de wettelijke noodzaak zijn beleidsambtenaren en beleidsadviseurs in de eerste helft van 2022 begonnen met schrijven aan het concept Regionaal Beleidsplan WMO 2023-2026. Wij zijn daar destijds niet bij betrokken, maar werden uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst te

Margraten met onze collega-adviesraden in Maastricht-Heuvelland op 28 september 2022. Op die datum werd uw conceptbeleidsplan en het verdere besluitvormingsproces toegelicht.

Na de presentatie van dit, in de optiek van de ASD, *concept* Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland hebben de Samenwerkende ASD M-H op 18 oktober 2022 nader overleg gepleegd over het concept Beleidsplan en de invulling van het adviesverzoek.

Uiteindelijk hebben de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (ASD M-H) ervoor gekozen om een tussentijds advies uit te brengen, dat op 7 november 2022 werd aangeboden.

“Tussentijds” advies

In aansluiting op de suggesties die door de ASD M-H gedaan zijn, heeft er op 29 november 2022 een dialoogsessie plaats gevonden waaraan de voorzitters van de ASD M-H en de beleidsmedewerkers WMO van de betreffende gemeenten deelnamen.

Afspraken

De dialoogsessie leverde de volgende opbrengst op:

- De ASD M-H leveren zo spoedig mogelijk nieuwe input/bouwstenen aan ter verrijking van de voorliggende 'inspraakversie' van het Regionaal Beleidsplan WMO 2023-2026;
- Na aanpassing van het plan wordt de nieuwe versie voorgelegd aan de verschillende colleges van B&W.
- Na akkoord bevinding door de colleges zullen de Samenwerkende ASD M-H een definitief advies uitbrengen.

Voortgang

Op 7 december 2022 hebben de ASD M-H aanvullende informatie verstrekt vervat in een werkdocument met als onderliggende titel: Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026. Het betrof in dat geval een niet limitatieve opsomming van zienswijzen, op- en aanmerkingen, particuliere inzichten op basis van ervaringskennis en praktijkverhalen van ervaringsdeskundigen. Het betrof geenszins een gewogen eindadvies.

Vervolgens hebben de beleidsmedewerkers WMO van de Maastricht-Heuvelland gemeenten een aangepaste versie van het concept Regionaal Beleidsplan WMO 2023-2026 tot stand gebracht. Deze versie is op 30 januari informeel ter kennisname aan de ASD M-H voorgelegd tijdens de bijeenkomst in Gulpen.

Tijdens deze sessie is door de aanwezige vertegenwoordigers van de Samenwerkende ASD M-H aangegeven dat ook in deze aangepaste versie in hun ogen de stem van de inwoners onvoldoende tot uitdrukking komt. Daarnaast wordt opgemerkt dat de eerdere inbreng van december 2022 zeker niet de status van een advies had en als zodanig door bestuurders gebruikt dient te worden. Hetgeen in een later schrijven ook als zodanig is geaccepteerd.

Daaropvolgend is voornoemd finale concept van 30 januari vanaf 14 februari 2023 aan de verschillende colleges van B&W in Maastricht-Heuvelland ter accordering voorgelegd.

Zover nu geïnformeerd zijn de verschillende Colleges Maastricht – Heuvelland akkoord gegaan met het door de beleidsmedewerkers gepresenteerde Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026.

De door u akkoord bevonden versie, hebben wij anders dan gebruikelijk, mogelijk in verband met carnaval, via derden ontvangen. Wel hebben we op 16 februari 2023 de inhoudelijke reactie op ons

tussentijds advies ontvangen, vergezeld van een overzicht van de door de ambtenaren aangebrachte wijzigingen. (de zogenaamde “was – wordt lijst”).

De Adviesraad had – zoals te doen gebruikelijk is – een verzoek tot advisering bij de laatste versie verwacht, maar heeft deze tot op heden niet ontvangen.

II

Advies

De ASD Valkenburg aan de Geul heeft, mede gelet op het gehoorde verzoek van leden van de Raadscommissie Sociaal Domein besloten om alsnog op de laatst ons bekende versie, gedateerd 30 januari 2023, een advies te geven.

Het advies is in aansluiting op eerder verstrekte aanbevelingen. Het advies kwam tot stand na gesprekken en in onderling overleg. Aan het einde van dit advies treft u ook een lijst aan van gebruikte literatuur ter ondersteuning van het advies.

Risico

Uit de wijze waarop het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 is samengesteld proeven wij een overheersende managementbenadering. Naar onze mening kan deze benaderingswijze of denkwijze op latere datum bij het samenstellen van de uitvoeringplan(nen) een serieus risico vormen voor de inwoners die aangewezen zijn op passende ondersteuning. En niet alleen in directe zin voor de inwoners. Ook wanneer budgettaire overschrijdingen binnen het Sociaal Domein plaats gaan vinden en scherpe(re) keuzes gemaakt moeten worden zien wij voor de inwoners een indirect risico ontstaan. Wij vrezen en verwachten dat zonder een stevig, breed gedragen fundament bij het samenstellen van het uitvoeringsplan bij herhaling inhoudelijke discussies ontstaan, omdat het referentiekader onvoldoende afgestemd is.

Advies

Om dit risico te verkleinen adviseren wij u in lijn met het advies van de VNG Visitatiecommissie Maastricht

De missie, visie en leidende principes in voorliggend plan opnieuw ter discussie te stellen; anders gezegd, opnieuw schriftelijk vast te leggen met als *uitgangspunt de leefwereld van onze inwoners*;

Daarbij alsnog de WMO-resultaten van de Toekomstagenda 2022 met ons te evalueren, daarbij de huidige sociaal maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. dubbele vergrijzing en personeelstekorten) en uw zorgen over de betaalbaarheid van de WMO te betrekken;

In uw regionaal beleidsplan WMO 2023 – 2026 te formuleren met welke (kwaliteit van) basisvoorzieningen u van plan bent ervoor te zorgen dat inwoners minder maatwerkvoorzieningen nodig zullen hebben en hiermee niet te wachten tot uw uitvoeringsplan;

In uw regionaal beleidsplan WMO 2023 – 2026 op te nemen, op welke manier u rekening wenst te houden met de financiële draagkracht van onze inwoners en op welke manier u opeenstapeling van eigen bijdragen voor basis- en maatwerkvoorzieningen wenst tegen te gaan;

Naast het aanbieden van basisvoorzieningen aandacht te schenken aan de wijze waarop u van plan bent het sociaal en mentaal welbevinden van inwoners te stimuleren en te ondersteunen;

In uw regionaal beleidsplan WMO 2023 -2026 het regionale karakter te verwoorden door niet alleen te spreken over gemeenten en wijken, maar ook over gemeenten, dorpskernen en wijken.

III

Toelichting

In het concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 wordt een strategische beleidskeuze voorgesteld voor een versterking of accentuering van het ontwikkelen van algemene voorzieningen boven individueel maatwerk. Op zichzelf lijkt een dergelijke keuze niet onlogisch, mogelijk ook vanuit financieel oogpunt. Een dergelijke keuze vraagt evenwel om een gedegen onderbouwing en die wordt node gemist, zowel vanuit een behoefteanalyse als een realistische effecten-analyse.

Met andere woorden: in het ongewisse blijft in hoeverre een dergelijke beleidscorrectie praktisch zal bijdragen aan het adequaat voorzien in de concrete behoeften van inwoners die om ondersteuning vragen, zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarbij ontbreken uitwerkingscriteria etc. De beleidskeuze blijft daarbij van zuivere theoretische aard.

Kloof

In het plan en in het proces naar dit eindadvies wordt de kloof tussen de systeemwereld van bestuurders en beleidsmedewerkers en de leefwereld van onze inwoners pijnlijk duidelijk. In de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 wordt aangegeven dat er serieus werk gemaakt zal worden van het overbruggen van deze kloof.

Daarnaast zij ook vermeld dat bijvoorbeeld ook de VNG Visitatiecommissie Maastricht in haar rapportage in 2021 aangeeft dat in de ogen van de commissie het van belang is de discussie in het sociaal domein niet alleen tussen college en raad te voeren, maar een maatschappelijke discussie te voeren over deze onderwerpen met de burgers: van ouders tot ouderen en van professionals tot vrijwilligers. Misschien begint het gesprek daar wel, geven zij aan.¹

In rapportages van de KPMG, de Visitatiecommissie; VNG en de kamerbrieven van de centrale overheid wordt er telkenmale op wordt aangedrongen in gesprek te gaan met belanghebbenden over deze belangrijke issues. Dit is onzes inziens iets anders dan deze onderwerpen vast te leggen in een plan waar de onderscheiden Gemeenteraden dan ja of neen op dienen te zeggen.

De Adviesraad Sociaal Domein kan zich moeilijk aan de indruk onttrekken dat het beleidsplan WMO eraan bijdraagt om via de institutionele basis de gemeenschappelijke en de persoonlijke sociale basis te modelleren met als onderliggende gedachte de zelfredzaamheid van de individuele inwoner. Een dirigerende denkwijze die al langer onder kritiek staat.²

¹ zie ook bijlage 1 ‘Grip’ van het rapport van de Visitatiecommissie.

² In zijn reflectie van 17 oktober 2022 benoemt de nationale ombudsman de onrealistische inschatting van het *doenvermogen* van burgers. Ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) wijst in haar rapport: *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid erop*, dat het beroep op de eigen kracht van bewoners deels overschat wordt, en dat met name het samenspel tussen overheid, professionals en burgerverbanden met inzet op collectief niveau cruciaal is. Dat staat haaks op de in het concept Beleidsplan veronderstelde maakbaarheid – ‘veerkracht’ – van de burger. Ook deze opmerking stemt tot nadenken.

“..het probleem (van de vallende demente en (niet-meer zo zelfredzame burger) zal in de toekomst enorm worden: veel te weinig arbeidskrachten in de wijkverpleging en onvoldoende mantelzorgers. Je kunt geen

Evenals de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland stelt de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul vast dat, vanuit het perspectief van de inwoners in de Maastricht-Heuvelland gemeente (dat naar onze opvatting leidend dient te zijn), het voorliggende concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 in vele opzichten onvoldoende rekening dreigt te houden met de kernopdracht zoals verwoord in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Hierdoor klinkt de stem van de inwoners onvoldoende door. Om deze redenen geven wij geen positief advies.

Tot slot.

Als er één onderwerp is waarbij inwoners kunnen meepraten, betrokken kunnen worden en zich gehoord kunnen voelen, dan is het bij dit onderwerp zoals verwoord in het Beleidsplan WMO 2023-2026. Het biedt naar mening van de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul en de Samenwerkende ASD Maastricht-Heuvelland een uitgelezen kans de inwoners daadwerkelijk te betrekken bij het vormen van plannen en/of het maken van beleid, waardoor een gemeente er blijk van geeft rekening te houden met de wensen en behoeften van de inwoners.

Het had zo mooi kunnen zijn als in 2022 daar het gesprek begonnen was en niet nu nadat een (concept-) beleidsplan al is geschreven en ter accordering voorligt. Wij zien het als een gemiste kans van de gemeentelijke overheden om vooraf met onze inwoners in gesprek te gaan over hetgeen positieve gezondheid en de daarin vervatte veerkracht voor hen kan betekenen.³

In plaats daarvan stelt u de in onze ogen onvoldoende onderbouwde denkwijze dat uitbreiding van het basisaanbod in het voorliggend veld van WMO-voorzieningen moet leiden tot het 'beoogde resultaat van minder maatwerkvoorzieningen, omdat mensen die minder nodig hebben'. Welke basisvoorzieningen dat zijn en/of welke kwaliteit deze dienen te hebben, wordt vervolgens pas duidelijk in het Uitvoeringprogramma van het beleidsplan. Dan pas ook worden de behoeften van mensen vastgesteld. In onze ogen een risicovolle onnodig ingewikkelde en tegendraadse benaderingswijze.

Vanuit de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul en de Samenwerkende ASD Maastricht-Heuvelland zijn we ten alle tijden bereid om onze ervaringskennis te delen in dialoog met de gemeenten om tot een breed gedragen Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 te komen.

In afwachting van uw schriftelijk antwoord, verblijven wij,
Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul
W.P. Bolt, voorzitter
M. Van de Pol, secretaris

beleid bouwen op de aanname dat er wel een mantelzorger zal zijn als het nodig is..."...“We zakken nu al door de bodem heen”.

Margot Verkuijlen, arts en specialist ouderen geneeskunde, in: *Leven toevoegen aan de dagen*. Pag. 101. (denk ook aan een dreigend tekort van 10.500 wijkverpleegkundigen in 2027).

³ Zie ook het *Integraal Afwegingskader voor Beleid en Regelgeving* (het IAK, voor ministeries) met name hoofdstuk 7 Gevolgen voor de burgers. En voor straks, het uit te brengen “Het Beleidskompas”, voorzien 28 maart 2023.

Bief van de Minister voor rechtsbescherming aan de Voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 20 oktober 2022. Kst-36200-VI-10

Bij de samenstelling van dit advies is naast de dashboards van www.waarstaatjegemeente.nl onder meer gebruik gemaakt van onderstaande rapporten.

WRR, *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.*
<https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2017/04/24/weten-is-nog-geen-doen>

Rijnconsult: *6 principes voor ketensamenwerking in het sociaal domein*, z.j.

Raadsinformatiebrief (RIB), Gemeente Maastricht, referentie 2020-04047, begeleidend schrijven bij KPMG-rapport m.b.t. “analyse op de bedrijfsvoering en maatregelen van het Sociaal Domein”, 2020

KPMG: *Analyse op de bedrijfsvoering en maatregelen van het Sociaal Domein.2020* in opdracht van de raad van de gemeente Maastricht`

KPMG: *Rapportage: Macroveranderingen en invloed op budget Sociaal Domein.2020* in opdracht van het Netwerk Directeuren Sociaal Domein (NDSO).

VNG: *Rapport Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein, 2021* in opdracht van de gemeente Maastricht.

Rapport van het Expertiseteam: Reikwijdte rol gemeenten in de WMO t.a.v. oudere inwoners met een zorgvraag, in opdracht van de VNG: *Het verschil durven maken. Samen ouder worden in een andere verhouding tussen inwoners en overheid.* November 2020.

VNG-reactie op het advies van het expertiseteam ‘reikwijdte rol gemeenten in de WMO t.a.v. oudere inwoners met een zorgvraag’. 2020

WRR, rapport 104: *Kiezen voor houdbare zorg. Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak*, Den Haag 2021

C.J. Schouten, Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid, ministeriële brief aan de Tweede Kamer van 12 juli 2022, *Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden*, Referentie 2022-0000152702.

M. van Ooijen, staatssecretaris van Volksgezondheid, welzijn en Sport. Brief aan de Tweede Kamer van 28 maart 2022, *Hoofdpijnenbrief toekomst WMO*, Referentie 330928-1026638-DMO.

Sociaal Cultureel Planbureau: *Mensbeelden bij beleid. Bewust worden, bespreken en bijstellen.* Den Haag Oktober 2022.

Regionale Adviesraden Maastricht Heuvelland: *Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026*

Sociaal domein | Maastricht \ Heuvelland, *Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026, “investeren in optimale deelname aan de samenleving bevordert welzijn en gezondheid van alle inwoners*, 2023

Sociale minima in de knel: <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2022167>

J.F Deuten en M. Kwakernaak. *Cijfers en de sociale basis, een verkenning naar de mogelijkheden van kwantificeren en moneteriseren in de sociale basis.* Utrecht 2023.

S. de Hosson, E Quaegebeur. Leven toevoegen aan de dagen, van slechtnieuwsgeprek tot laatste adem en rouw. Amsterdam 2023.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Gulpen-Wittem

Willem Vliegenstraat 12

6271 DA Gulpen

Onderwerp:

Concept meerjarenplan Beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2023 tot en met 2026

Status document: Definitief advies in navolging van tussentijds advies van 7 november 2022

Datum: 10 maart 2023

Geacht College, geachte wethouder Derksen,

In navolging van het tussentijds advies van 7 november 2022 ontvangt u hierbij het eindadvies ten aanzien van het Concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026. Het advies wordt u aangeboden door de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem. Graag brengen wij het volgende onder uw aandacht.

Korte terugblik

Uw ambtenaren zijn in de eerste helft van 2022 begonnen met schrijven aan hun/uw concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. Wij zijn daar destijds niet bij betrokken, maar werden op 28 juli 2022 schriftelijk door verantwoordelijk wethouder Derksen uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst te Margraten met onze collega-adviesraden in Maastricht-Heuvelland op 28 september 2022. Op die datum zouden uw conceptbeleidsplan en het verdere besluitvormingsproces toegelicht worden.

Een aantal ASD-deelnemers (aandachtsfunctionarissen Wmo) ontvingen op 28 september 2022 (dag van de presentatie) de door de colleges van Maastricht-Heuvelland op 27 september 2022 vastgestelde inspraakversie van het Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 en het verzoek vóór 10 november 2022 advies uit te brengen over voornoemde beleidsplan. Tijdens de presentatie hebben de deelnemers diverse informatieve vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Na de presentatie van het, in de optiek van de ASD, *concept* Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland op woensdagavond 28 september 2022 in Margraten, hebben de Samenwerkende ASD M-H op 18 oktober 2022 nader overleg gepleegd over het concept Beleidsplan en de invulling van het adviesverzoek.

ASD-overleg Maastricht-Heuvelland

Uitgebreid is op voornoemde datum van 18 oktober 2022 stilgestaan bij de voorliggende inspraakversie, c.q. concept van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. Uiteindelijk hebben de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland ervoor gekozen om een Tussentijds advies uit te brengen, hetgeen op 7 november 2022 aan de colleges van B&W werd overhandigd.

Tussentijds advies

Naar aanleiding van de suggesties die door de Samenwerkende ASD M-H gedaan zijn, vindt er op 29 november 2022 een dialoogsessie plaats waaraan deelnemen de voorzitters van de Samenwerkende ASD M-H en de beleidsmedewerkers Wmo van de betreffende gemeenten.

Afspraken

De dialoogsessie leverde de volgende opbrengst op:

- De Samenwerkende ASD M-H leveren zo spoedig mogelijk nieuwe input/bouwstenen aan ter verrijking van de voorliggende 'inspraakversie' van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026;
- Na aanpassing van het plan wordt de nieuwe versie voorgelegd aan de verschillende colleges van B&W.
- Na akkoord bevinding door de colleges zullen de Samenwerkende ASD M-H een definitief advies uitbrengen.

Voortgang

Op 7 december hebben de Samenwerkende ASD M-H aanvullende informatie verstrekt vervat in een werkdocument met als onderliggende titel Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 (Zie bijgevoegde bijlage). Vervolgens is door de beleidsmedewerkers Wmo van de Maastricht-Heuvelland gemeenten een finale versie van het concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 tot stand gekomen. Deze versie is op 30 januari informeel ter kennisname aan de ASD-vertegenwoordigers Maastricht-Heuvelland voorgelegd. Tijdens deze sessie is door de aanwezige vertegenwoordigers van de Samenwerkende ASD M-H aangegeven dat ook in deze aangepaste versie in hun ogen de stem van de inwoners onvoldoende tot uitdrukking komt. Daarnaast wordt opgemerkt dat de input van december 2022 zeker niet de status van een advies had en als zodanig door bestuurders gebruikt dient te worden.

Daaropvolgend is voornoemd finale concept van 30 januari op 14 februari 2023 aan de verschillende colleges van B&W in Maastricht-Heuvelland ter accordering voorgelegd. Zover nu geïnformeerd zijn de verschillende colleges akkoord gegaan met het door de beleidsmedewerkers gepresenteerde concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026. De door u akkoord bevonden versie, hebben we tot dusver niet ontvangen, mogelijk in verband met carnaval. Wel hebben we op 16 februari 2023 uw inhoudelijke reactie op ons tussentijds advies ontvangen, vergezeld van een overzicht van de door uw ambtenaren aangebrachte wijzigingen. De Adviesraad had – zoals te doen gebruikelijk is – een verzoek tot advisering bij de laatste versie verwacht, maar deze tot op heden niet ontvangen. Om geen tijd te verliezen heeft de Adviesraad besloten om op eigen initiatief een advies te verstrekken. Bijgaand vindt u ons eindadvies in navolging op het tussentijdsadvies van 7 november jl.

Samenvattend eindadvies

Evenals de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland stelt de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Witterm vast dat, vanuit het perspectief van de inwoners in de Maastricht-Heuvelland gemeenten, dat naar onze opvatting leidend dient te zijn, het voorliggende concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 in vele opzichten onvoldoende rekening houdt met de kernopdracht zoals verwoord in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, waarbij de stem van de inwoners onvoldoende doorklinkt. Meer klinkt een overheersende managementbenadering door. Een benaderingswijze, cq. denkwijze die in uitvoering een serieus risico vormt voor de inwoners die aangewezen zijn op passende ondersteuning.

Toelichting

In het concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 wordt een strategische beleidskeuze voorgesteld voor een versterking of accentuering van het ontwikkelen van algemene voorzieningen boven individueel maatwerk. Op zichzelf lijkt een dergelijke keuze niet onlogisch, mogelijk ook vanuit financieel oogpunt. Een dergelijke keuze vraagt evenwel om een gedegen onderbouwing en die wordt node gemist, zowel vanuit een behoefte-analyse als een realistische effecten-analyse. Met andere woorden: in het ongewisse blijft in hoeverre een dergelijke beleidscorrectie praktisch zal bijdragen aan het adequaat voorzien in de concrete behoeften van inwoners die om ondersteuning vragen, zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarbij ontbreken bovendien aanzetten voor uitwerkingscriteria etc. De beleidskeuze blijft daarbij van theoretische aard.

Kloof

In dit plan wordt de kloof tussen de systeemwereld van bestuurders en beleidsmedewerkers en de leefwereld van onze inwoners pijnlijk duidelijk, terwijl reeds in de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 aangegeven wordt dat er serieus werk gemaakt wordt van het overbruggen van deze kloof. Daarnaast zij vermeld dat ook de VNG Visitatiecommissie Maastricht in haar rapportage in 2021 aangeeft dat in de ogen van de commissie het van belang is de discussie in het sociaal domein niet alleen tussen college en raad te voeren, maar een maatschappelijke discussie te voeren over deze onderwerpen met de burgers: van ouders tot ouderen en van professionals tot vrijwilligers. Misschien begint het gesprek daar wel, geven zij aan.

Daar dient onzes inziens inderdaad het gesprek te beginnen en niet als het conceptbeleidsplan al is geschreven. Wij zien dat als een gemiste kans, bijvoorbeeld om met onze inwoners in gesprek te gaan over hetgeen positieve gezondheid en de daarin vervatte veerkracht voor hen kan betekenen.

In plaats daarvan stelt u de in onze ogen onvoldoende onderbouwde denkwijze dat uitbreiding van het basisaanbod in het voorliggend veld van Wmo-voorzieningen moet leiden tot het 'beoogde resultaat van minder maatwerkvoorzieningen, omdat mensen die minder nodig hebben'. Welke basisvoorzieningen dat zijn en/of welke kwaliteit deze dienen te hebben, wordt volgens u pas duidelijk in het Uitvoeringprogramma van uw beleidsplan. Dan pas ook worden de behoeften van mensen vastgesteld. In onze ogen een risicovolle tegendraadse benaderingswijze.

Derhalve kan de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Witterm vanuit haar verantwoordelijkheid als onafhankelijk adviesorgaan van het College niet instemmen met voornoemd Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026.

Overzicht definitieve adviezen

- ❖ Wij adviseren u om in lijn met het advies van de VNG Visitatiecommissie Maastricht Uw missie, visie en leidende principes in voorliggend plan opnieuw ter discussie te stellen; anders gezegd, opnieuw schriftelijk vast te leggen met als *uitgangspunt de leefwereld van onze inwoners*;
- ❖ Wij adviseren u daarbij alsnog de Wmo-resultaten van de Toekomstagenda 2022 met ons te evalueren, daarbij de huidige sociaal maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. dubbele vergrijzing en personeelstekorten) en uw zorgen over de betaalbaarheid van de Wmo te betrekken;
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 te formuleren met welke (kwaliteit van) basisvoorzieningen u van plan bent ervoor te zorgen dat inwoners minder maatwerkvoorzieningen nodig zullen hebben en hiermee niet te wachten tot uw uitvoeringsplan;
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 op te nemen, op welke manier u rekening wenst te houden met de financiële draagkracht van onze inwoners en op welke manier u opeenstapeling van eigen bijdragen voor basis- en maatwerkvoorzieningen wenst tegen te gaan;
- ❖ Wij adviseren u om naast het aanbieden van basisvoorzieningen aandacht te schenken aan de wijze waarop u voornemens bent het sociaal en mentaal welbevinden van inwoners te stimuleren en te ondersteunen;
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 -2026 het regionale karakter te verwoorden door niet alleen te spreken over gemeenten en wijken, maar ook over gemeenten, dorpskernen en wijken.

Tot slot.

Als er één onderwerp is waarbij inwoners kunnen meepraten, betrokken worden en zich gehoord willen voelen, dan is het bij dit concept Beleidsplan Wmo. Het biedt naar mening van de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem en de Samenwerkende ASD Maastricht-Heuvelland een uitgelezen kans de inwoners daadwerkelijk te betrekken bij het vormen van plannen en/of het maken van beleid, waardoor de gemeente er blij van geeft rekening te houden met de wensen en behoeften van de inwoners.

In zijn reflectie van 17 oktober 2022 benoemt de nationale ombudsman de onrealistische inschatting van het doenvermogen van burgers¹. Ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) wijst in haar rapport *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid*² erop, dat het beroep op de eigen kracht van bewoners deerslijk overschat wordt, en dat met name het samenspel tussen overheid, professionals en burgerverbanden met inzet op collectief niveau cruciaal is. Dat staat haaks op de in het concept Beleidsplan veronderstelde maakbaarheid – ‘veerkracht’ – van de burger. Ook deze opmerking moet ons tot nadenken stemmen.

Vanuit de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem en de Samenwerkende ASD Maastricht-Heuvelland zijn we ten alle tijden bereid om onze ervaringskennis te delen in dialoog met de gemeenten om tot een breed gedragen Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 te komen.

¹ Sociale minima in de knel: <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2022167>

² Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.
<https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2017/04/24/weten-is-nog-geen-doen>

In afwachting van uw schriftelijk antwoord, verblijven wij,

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem

Wiel Botterweck, voorzitter

Marina Theeuwen, secretaris a.i.

Naschrift

Op 21 februari 2023 werd per mail een schrijven van de verantwoordelijke wethouder ontvangen, waarin gereageerd werd op het *advies van 9 december 2022*. Zoals op de informatiebijeenkomst van 30 januari 2023 al aangegeven dient de toentertijd alsnog gevraagde *input van 7 december 2022* zeker niet als *eindadvies* te worden beschouwd. Het betrof in dat geval een niet limitatieve opsomming van zienswijzen, op- en aanmerkingen, particuliere inzichten op basis van ervaringskennis en praktijkverhalen van ervaringsdeskundigen. Het betrof geenszins een gewogen eindadvies.

Naschrift

Op 9 februari 2023 ontving de lokale Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem per mail het verzoek om deel te nemen aan de procesaanpak in voorbereiding van het Uitvoeringsplan Wmo 2023-2026. Een verzoek waar we graag op ingaan. Neemt niet weg dat we een dilemma signaleren. Op basis van de adviezen die wij in dit schrijven aan het College verstrekken, lijkt het ons volgendelukkig van belang om helderheid te krijgen ten aanzien van de gewenste missie, visie en de daarbij wenselijke leidende principes. Zij vormen de basis van het te bouwen Wmo-huis. Zonder een stevig, breed gedragen fundament zullen in de uitvoering bij herhaling inhoudelijke discussies ontstaan, omdat ons referentiekader onvoldoende afgestemd is. Dus, ja graag aan de slag met het uitvoeringsplan als aan eerder genoemde voorwaarden voldaan is.

Mheer, 9 februari 2023

B&W Eijsden-Margraten
attn. C. Piatek, wethouder

Betreft: advies concept-beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht Heuvelland
2023-2026

Geacht College, geachte wethouder Piatek,

Op 26 september 2022 heeft u de Adviesraad Sociaal Domein Eijsden-Margraten advies gevraagd over het concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 (hierna: Beleidsplan).

Zoals u weet hebben de samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland, en daarmee ook de Adviesraad Sociaal Domein Eijsden-Margraten, dit adviestraject in gezamenlijkheid opgepakt, gelet op het regionaal belang van het Beleidsplan.

Dat heeft in eerste aanleg geleid tot het tussentijds advies van 7 november 2022. Daarin zijn – in aanloop tot een definitief advies – een aantal adviezen opgenomen die zagen op proces, vorm en inhoud. Adviesraden hebben voorts op verzoek op 9 december 2022 een aantal concrete aanpassingen voorgesteld op het Beleidsplan. Tijdens een gezamenlijke, constructieve dialoogsessie van 29 november 2022 is de essentie van het tussentijds advies nog eens uiteengezet. Vervolgens is op 30 januari jl. uw schriftelijke reactie aan ons toegelicht, waarin u een aantal van onze eerdere adviezen hebt overgenomen, waarvoor onze dank. Aldus kunnen de Adviesraden hiermee het eerder gegeven tussentijds advies omvormen tot een definitief advies.

Gelet op de in het voorafgaande traject uitvoerige uitwisseling van standpunten, kan in dit advies worden volstaan met een resumé van de drie belangrijkste bezwaren op het Beleidsplan zoals die betrekking hebben op proces, vorm en inhoud.

Over het proces worden afspraken gemaakt over het gewenste participatieproces, c.q. het vroegtijdig actief betrekken (co-creatie) van Adviesraden en versterking van het samenspel tussen politiek, beleid en uitvoering. Aldus kunnen Adviesraden hun in wet en regelgeving geborgde adviestaak ter zake van te ontwikkelen beleidsvoorstellen en uitvoeringsplannen, optimaal uitoefenen.

Over de vorm is al opgemerkt dat het in meer algemene zin de taak van de overheid in alle bestuurslagen is, in de communicatie naar de burger, passende informatie in eenvoudige taal te gebruiken. Dat geldt bij uw verantwoordelijkheid voor verordeningen en beschikkingen en a fortiori in uw taak als uitvoerder van (onderdelen van) de sociale zekerheid (zie ook de brief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 18 januari 2023, waarin de eerste Staat van de Uitvoering, alsmede de eerste Voortgangsrapportage Werk aan Uitvoering wordt aangeboden).

Over de inhoud ten slotte willen de Adviesraden thans heel pragmatisch, mede omwille van de voortgang, de focus verleggen naar het op te stellen breed te dragen al dan niet lokale Uitvoeringsplannen en de betrokkenheid daarbij. In die Uitvoeringsplannen zal de (door) ontwikkeling van voorliggende voorzieningen moeten worden uitgewerkt, zodat maatwerkvoorzieningen als sluitstuk worden ingezet en niet als vertrekpunt. Immers maatwerk is eerst dan aan de orde als de generieke regel in het bijzondere geval niet passend is. Ook moet het daadwerkelijk gebruik van (maatwerk)voorzieningen goed geëvalueerd worden: gekwantificeerde informatie (per kwartaal/halfjaar). Tevens afspraken over hoe te borgen dat in 2026 echt iets is veranderd.

Vriendelijke groet,

Koos Steeneveld
Voorzitter

Dat heeft in eerste aanleg geleid tot het tussentijdse advies van 7 november 2022. Daarna zijn – in samloop tot een definitief advies – een aantal adviezen opgenomen die zagen op proces, vorm en inhoud. Adviesraden hebben voorts op verzoek op 3 december 2022 een aantal concrete aanpakwijzen voorgesteld op het Belastingplan. Tijdens een gezamenlijke, constructieve dialoog van 29 november 2022 is de essentie van het tussentijdse advies nog eens uiteengezet. Verderop is op 30 januari '23 uw schriftelijke reactie aan ons toegezonden, waarin u een aantal van onze eerste adviezen heeft overgenomen, waarvoor onze dank. Aldus kunnen de Adviesraden hiermee het eerder gegeven tussentijdse advies opvullen tot een definitief advies.

Gelet op de in het voortgaande traject uitgevoerde uitwisseling van standpunten, kan in dit advies worden volstaan met een resümé van de belangrijkste bezwaren op het Belastingplan zoals die betrekking hebben op proces, vorm en inhoud.

Over het proces worden afspraken gemaakt over het gewenste participatieniveau, o.p. het vroegtijdig actief betrekken (co-creatie) van Adviesraden en versterking van het samenwerkingsverband, beleid en uitvoering. Aldus kunnen Adviesraden hun in werke en uitvoering gekende adviestaken beter uitvoeren en ontwikkelen beleidsvoorstellen en uitvoeringsplannen, optimaal uitvoeren.

Over de vorm is afgesproken dat het in meer algemene zin de taak van de overheid in alle bestuurslagen is, in de communicatie naar de burger, passende informatie in eenvoudige taal te gebruiken. Dit geldt bij het gebruik van de voorwoordlijst voor verordeningen en besluiten en bij de uitvoering van de taak als uitvoerder van (onderdelen van) de sociale zekerheid (zie ook de brief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Arbeidszaken, Participatie en Pensioenen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 18 januari 2023, waarin de eerste Staat van de Uitvoering alsmede de eerste Voorzingsopdracht Werk aan Uitvoering wordt aangeboden).

Reactie op beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026

De adviesraad merkt het volgende op:

De tendens om te leren van elkaars initiatieven en positieve gezondheid als basis is heel positief. Ook het ondersteunen van burgers om hun veerkracht te vergroten en het stimuleren van burgerinitiatieven is goed.

Voor het overige zien we deze nota als een “systeemstuk”. Ondanks de mooie tekening op de voorkant van de nota lijkt het systeem van organiseren de kern van deze beleidsnota te zijn. We vragen ons dan ook af of de gewenste verschuiving die in paragraaf 1.3 wordt benoemd ook voor de Vaalser situatie geldt. We missen de kernwaarden zoals die in Vaals momenteel worden besproken.

We betreuren het ten eerste dat de Toekomstagenda Sociaal domein Maastricht Heuvelland 2022 eenzijdig is geëvalueerd en dat de adviesraden hier niet is zijn meegenomen. We constateren tevens dat in het proces van het huidige beleidsplan zijn de adviesraden te laat geïnformeerd.

Er zijn een aantal aandachtspunten in het plan waar over nagedacht moet worden zoals de taal en de terminologie die gebruikt wordt, er is onduidelijkheid over rollen, de gemeente wordt omschreven als facilitator maar ook als opdrachtgever.

In het stuk lijkt een koppeling te zijn gemaakt tussen de veerkrachtige burger en minder maatwerkvoorzieningen/ bezuinigingen en de vraag wordt gesteld of dat een realistische aanname is. Het voelt volgens de adviesraad, op deze manier, toch als een verkapte bezuinigingsoperatie.

We stellen vraagtekens bij de wijze waarop de kwaliteit van de uitvoering (met name “maatwerk op voldoende niveau”) wordt gemonitord. Er zal gerichter gekeken moeten worden naar de risico's van schuring tussen veerkracht van de burger aan de ene kant en de toekomstbestendigheid (lees financiële draagkracht) aan de andere kant. Het adagium meer voorliggend veld en minder maatwerk = veerkrachtiger burger lijkt in onze optiek te kort door de bocht.

De vraag wordt ook gesteld hoe het stuk gezien moet worden op lokaal niveau? Het lijkt een overwegend Maastrichts plan. De adviesraad van Vaals geeft aan dat het vertrekpunt de lokale situatie moet zijn. Lokale ontwikkelingen mogen niet geremd worden.

BIJLAGE 7: Regionale paragraaf Uitvoeringsplan 31 oktober 2023

Regionale paragraaf Uitvoeringsprogramma maatschappelijke ondersteuning 2023-2026

Sociaal Domein | Maastricht | Heuvelland

Regionale samenwerking Wet maatschappelijke ondersteuning

Op het gebied van de Wmo wordt samengewerkt met andere gemeenten uit de regio. Die regio bestaat uit Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals, en Valkenburg aan de Geul. Die gemeenten hebben gezamenlijk het Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht- Heuvelland 2023-2026 opgesteld (hierna Beleidsplan). Dit Beleidsplan richt zich op twee opgaven: Veerkrachtige inwoners en toekomstbestendige samenwerking. Deze twee opgaven willen we bereiken aan de hand van vijf beoogde resultaten, namelijk:

1. Meer (inwoners)initiatieven en daarmee een groeiend aantal basisvoorzieningen;
2. Een breder basisaanbod door een toename van het aantal formele voorzieningen op basis van de behoefte van inwoners per wijk/kern;
3. Minder maatwerkvoorzieningen, omdat inwoners die minder nodig hebben en omdat er meer basisvoorzieningen zijn;
4. Samen met onze ketenpartners zorgen voor een toekomstbestendig partnerschap;
5. Betaalbare Wmo-voorzieningen binnen de gemeentelijke begroting.

Resultaten 1, 2, en 3 lenen zich voor een lokale aanpak. De uitvoering hiervan is zodoende een lokale aangelegenheid. In de periode van 2023 tot en met 2026 is de samenwerking tussen de gemeenten in de regio gericht op resultaat 4 en 5. Deze paragraaf is dan ook een gezamenlijke paragraaf waarin beschreven wordt hoe de regionale samenwerking gaat bijdragen aan beoogd resultaat 4 en 5 met de daarbij behorende concrete uitvoeringsacties van 2023 tot en met 2026.

Beoogd resultaat 4: Samen met onze ketenpartners zorgen voor een toekomstbestendig partnerschap

Wat willen we bereiken?

Regionaal afgestemd Wmo-beleid en het verder ontwikkelen van regionale inkoop en aanbesteding van Wmo-voorzieningen.

Hoe doen we dat?

1. We stemmen het Wmo-beleid ambtelijk en bestuurlijk af;
2. We bereiden het regionale beleid ten behoeve van inkoop-en aanbestedingstrajecten voor aan de hand van het Beleidsplan;
3. We wisselen ervaringen en 'best practices' uit;
4. We bereiden toekomstige wetwijzigingen voor en streven daarbij naar een gelijklopend beleid, zoals de voorgenomen wetwijzigingen betreffende de eigen bijdragen;
5. We stemmen lokale Woonzorgvisies af;
6. We gaan toezicht op de Wmo doorontwikkelen en richten ons op proactief toezicht.

Resultaat 5. Betaalbare Wmo-voorzieningen binnen de gemeentelijke begroting

Wat willen we bereiken?

Gezamenlijk inkopen en resultaatgericht sturen om de betaalbaarheid van de Wmo te waarborgen en samen kwaliteit van zorg optimaliseren.

Hoe doen we dat?

1. We gaan het bestaande inkoopmodel van begeleiding door ontwikkelen;
2. We herijken de Centrumregeling Inkoop Wmo en Centrumregeling Beschermd Wonen Maastricht-Heuvelland;
3. We verkennen een herijking van het beleid Huishoudelijke Hulp;
4. We gaan gezamenlijk de sturing en monitoring op kwaliteit verder ontwikkelen en zullen dat bijvoorbeeld doen aan de hand van prestatie-indicatoren;
5. We managen gezamenlijk de voortgang en nakoming van de contractafspraken met partners.